

स.ब.वि.प्र. समाजाचे

लोकनेते बाळासाहेब थोरात कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, तळेगांव दिघे

ता. संगमनेर, जि. अहमदनगर - ४२२६११ (महाराष्ट्र)

**माहिती पुस्तिका
सन २०२३-२४**

प्राचार्य डॉ. डी. डी. पवार

लोकनेते बाळासाहेब थोरात कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय,
तळेगांव दिघे, ता. संगमनेर, जि. अहमदनगर

कार्यालय : ☎ (०२४२५) २६२३६२

संस्था कार्यालय : ☎ (०२४२५) २२६३७८

महाविद्यालयाची ठळक वैशिष्ट्ये

१. जून २०२४ पासून कला, वाणिज्य व विज्ञान शाखांचे प्रथम / द्वितीय / तृतीय वर्षे सुरू होणार आहे.
२. अनुभवी, निष्णात व तज्ज्ञ प्राध्यापक वर्ग.
३. सर्व सोयींनी युक्त हवेशीर अशी प्रशस्त इमारत व भव्य क्रिडांगण.
४. सुसज्ज ग्रंथालय.
५. महाविद्यालय विशेष स्तरावर मराठी, हिंदी, इंग्रजी, अर्थशास्त्र, इतिहास, रसायनशास्त्र, पदार्थविज्ञान इ. विषय शिकण्याची सुविधा.
६. विद्यार्थ्यांना स्वावलंबी बनविण्यासाठी विशेष मार्गदर्शन.
७. देशी-विदेशी खेळांच्या स्पर्धांचे आयोजन, सुसज्ज संगणक लॅब व ४०० मीटर रनिंग ट्रॅक, तसेच सुसज्ज जिम्नॅशियन हॉल.
८. पुणे विद्यापीठाच्या राष्ट्रीय सेवा योजना, कमवा व शिका योजना, विद्यार्थ्यांनी व्यक्तिमत्त्व विकास योजना, निर्भय कन्या अभियान योजना, विशेष मार्गदर्शन योजना, क्रांतिज्योती, सावित्रीबाई फुले शिष्यवृत्ती योजना.
९. भारत सरकार व महाराष्ट्र शासन यांच्याकडून दिल्या जाणाऱ्या विविध प्रकारच्या शिष्यवृत्ती योजनांच्या सुविधा.
९. स्वयंरोजगार, स्पर्धा परिक्षांच्या संदर्भात विशेष मार्गदर्शनाची सुविधा.
१०. स्पोकन इंग्लिशसाठी विशेष मार्गदर्शनाची सुविधा.
११. विद्यार्थिनींसाठी ब्युटीपार्लर कोर्सची सुविधा.
१२. स्पोकन इंग्लिशसाठी विशेष मार्गदर्शन, प्लेसमेंट सेंटर अंतर्गत रोजगार मेळाव्याचे आयोजन तसेच करिअरकट्टा उपक्रमाचे आयोजन.

Students Helpline

Name of the College	:	SBVP Samajs, Arts, Commerce & Science College, Talegaon Dighe, Tal. Sangamner, Dist. Ahmednagar - 422 611 M.S.
College Mail ID	:	shvpsacstd@gmail.com
College Phone & Fax	:	(02425) 262362
Pune University Website	:	www.unipune.ac.in
Govt. of Maharashtra Website	:	www.maharashtra.gov.in
UGC Website	:	www.ugc.ac.in
Scholarship Website	:	www.mahaeschool.maharashtra.gov.in

Syllabus is also available on University Website

Online Admission Link - sbvpsacs.ezpravesh.com / Student Registration / Login

**महाराष्ट्र राज्य उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग
व महाराष्ट्र माहिती तंत्रज्ञान सहाय्यता केंद्र
यांच्या संयुक्त विद्यमाने**

"करिअर कट्टा"

युवकांच्या सवगीण विकासासाठी...

वैशिष्ट्ये:-

- 1) सर्व प्रकारच्या स्पर्धा परीक्षांविषयीची इत्यंत माहिती अभ्यासक्रम व पात्रता याविषयीचे मार्गदर्शन.
- 2) युपीएससी - एमपीएससी, पीएलई मदती, बॅकिंग यासाठी स्वतंत्र तज्ञ व्यक्तीचे मार्गदर्शन तसेच सराव परीक्षेसाठी आयएएस आपल्या भेटीला उपक्रम.
- 3) उद्योजकता विकास तसेच राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय पातळीवर उद्योजकांच्या मार्गदर्शनासाठी उद्योजक आपल्या भेटीला उपक्रम.
- 4) शासकीय अधिकारी व तज्ञ मल्लमगट यांच्या मार्फत उद्योजकता विकासासाठी नोंदणी.

**पदवीच्या पहिल्या दिवसापासून
करिअरला योग्य दिशा देण्यासाठी आजच
"करिअर कट्टा" मध्ये सहभागी व्हावे.**

**3 वर्षासाठी सभासद
शुल्क रु. 365
भरल्यानंतर
विद्यार्थ्यांना 15 कोर्स
मोफत दिले जातील.**

**नाव नोंदणीसाठी व अधिक
माहितीसाठी 7507652555
या नंबरवर आपले नाव करा.
Play Store द्वारे **mitsc** अॅप डाऊनलोड
करावे.**

स.ब.वि.प्र. समाजाचे,

लोकनेते बाळासाहेब थोरात कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, तळेगाव दिघे

ता. संगमनेर, जि. अहमदनगर

दृष्टिक्षेप

तळेगांव दिघे व परिसरातील सर्व विद्यार्थ्यांचे आपल्या महाविद्यालयात स्वागत करताना आम्हाला मनस्वी आनंद होत आहे. या महाविद्यालयाचे आपणही एक घटक होणार आहात. आपल्या महाविद्यालयाची संक्षिप्त माहिती आपल्याला असावी, या हेतूने हे संक्षिप्त निवेदन :

अवर्षण प्रवण परिसरातील ग्रामीण विद्यार्थ्यांना उच्च शिक्षणाची संधी प्राप्त व्हावी, या हेतूने सहकारमहर्षी स्व. भाऊसाहेब संतुजी थोरात यांच्या प्रेरणेतून व महाराष्ट्र राज्याचे मा.महसुल मंत्री आमदार बाळासाहेब थोरात, आ.डॉ. सुधीर तांबे यांच्या प्रयत्नातून दि. ४ ऑगस्ट २००८ रोजी प्रथम वर्ष कला व वाणिज्य शाखांचे अनुक्रमे ७१ व ८९ विद्यार्थी संख्येवर तळेगांव दिघे ग्रामपंचायत, ग्रामस्थांच्या सहकार्यातून मिळालेल्या ग्रामसचिवालय इमारतीमध्ये कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय सुरु करण्यात आले. आ.बाळासाहेब थोरात, आ.डॉ. सुधीर तांबे यांचे दुरदर्शी नेतृत्व, संस्थेचे आर्थिक पाटबळ व तळेगांव दिघे व पंचक्रोशीतील ग्रामस्थांचे सहकार्य यामुळे महाविद्यालयाने अल्पावधीतच नेत्रदिपक प्रगती केली आहे. आज महाविद्यालयाची स्वतःची प्रशस्त इमारत, सुसज्ज ग्रंथालय, आधुनिक विज्ञान प्रयोगशाळा, सुसज्ज अभ्यासिका, सांस्कृतिक कार्यक्रमांसाठी व शैक्षणिक उपक्रमासाठी भव्य सभागृह, भव्य क्रिडांगण व इतर सोयी सुविधांनी परिपूर्ण असलेल्या या महाविद्यालयात प्रथम ते तृतीय वर्ष कला, वाणिज्य व विज्ञान शाखांचे वर्ग सुरु आहेत.

महाविद्यालयाच्या माजी विद्यार्थ्यांनी या महाविद्यालयाचे नाव उज्वल केले आहे. ही उज्वल यशाची परंपरा तुम्हालाही पुढे चालू ठेवायची आहे. शिक्षणाचे मुळ उद्दिष्ट ज्ञानप्राप्तीबरोबरच आपल्यातील चांगली जीवनमूल्ये, कौशल्य, आदर्श वर्तन वक्तशीरपणा, शिस्तप्रियता आणि अभ्यासातील चांगल्या गुणवत्तेला विकसित करून आपले व्यक्तिमत्त्व अधिक समृद्ध संपन्न करणे आहे. भविष्यात जबाबदार नागरिकच उद्याचा समृद्ध व समर्थ भारत घडविणार आहेत. आम्हा सर्वांचा प्रयत्न त्याच दिशेने जाणारा असेल.

आपण शिस्तप्रिय व जबाबदार विद्यार्थी म्हणून या महाविद्यालयाच्या प्रभावशाली वातावरणात राहणार, घडणार आहात. ज्ञान व जीवनमूल्यांवर श्रद्धा व या देशावर निष्ठा ठेवून आपण आपल्याला आत्मविश्वासपूर्वक घडवून घ्यावयाचे आहे... त्यासाठी व आपल्या यशस्वी महाविद्यालयीन कारकिर्दीसाठी मनःपूर्वक शुभेच्छा...!

प्राचार्य डॉ. डी. डी. पवार

प्रवेशासंबंधी सुचना

शैक्षणिक वर्ष २०२३-२०२४ पासून सर्व अभ्यासक्रमांचे प्रवेश ऑनलाईन पद्धतीने होणार आहेत. अर्ज भरण्यासाठी विद्यार्थ्यांचा स्वतःचा इमेल आयडी असणे आवश्यक आहे. संपूर्ण प्रक्रिया अतिशय सोपी असून विद्यार्थ्यांनी स्वतः आपला अर्ज भरावा. अर्ज भरताना अडचण आल्यास कार्यालयात संपर्क साधावा. प्रवेश अर्ज ऑनलाईन भरण्यासाठी महाविद्यालयानेही सुविधा उपलब्ध केली आहे.

प्रवेशासाठी वापरण्यात येणारा मोबाईल नं. पुढील तीन वर्षे वापरात ठेवणे आवश्यक आहे.

- (अ) उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळाची १२ वी ची परीक्षा उत्तीर्ण झालेल्या विद्यार्थ्यांना वरीष्ठ महाविद्यालयाच्या संबंधित शाखेत प्रथम वर्षात प्रवेश दिला जातो.
- (ब) प्रवेश अर्ज व आवश्यक ते फॉर्म कार्यालयात विकत मिळतात. प्रवेश अर्जासोबत आवश्यक ती कागदपत्रे सादर करणे आवश्यक आहे. त्याशिवाय प्रवेश देता येणार नाही.
- (क) राष्ट्रीय नवे शैक्षणिक धोरणानुसार शैक्षणिक वर्ष - जून २०२४ पासून अभ्यासक्रमात बदल करण्यात आले आहे.
- (ड) महाविद्यालयात प्रथम प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी पुढील कागदपत्रांची पूर्तता केली पाहिजे.
  - १) शाळा सोडल्याचा दाखला (मूळ प्रत) व दोन सत्यप्रती
  - २) उत्तीर्ण झालेल्या परीक्षांच्या गुणपत्रिका व त्यांची एक-एक सत्य प्रत. तृतीय वर्गात प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी प्रथम वर्षाची गुणपत्रिका व द्वितीय वर्षाची सत्यप्रत जोडणे आवश्यक आहे.
  - ३) प्रवेश अर्जासोबत वरील सर्व कागदपत्रांची झेरॉक्स प्रत A-4 साईजमध्ये जोडणे आवश्यक आहे.
  - ४) शिष्यवृत्तीधारक विद्यार्थ्यांना 'इंडियन ओवरसीज बँक' किंवा कोणत्याही राष्ट्रीयकृत बँकेत खाते उघडल्या शिवाय शिष्यवृत्ती मंजूर होणार नाही. तसेच प्रवेश घेतांना शिष्यवृत्ती फॉर्म सोबत दहावीच्या गुणपत्रकाची सत्यप्रत आवश्यक राहिल.

- ५) पुणे उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ/पुणे विद्यापीठ क्षेत्राबाहेरून येणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी स्थलांतर दाखला (मायगेशन सर्टिफिकेट) व निर्धारित फी दिलेल्या मदतीत भरणे आवश्यक आहे. अन्यथा प्रवेश रद्द केला जाईल.
- ६) प्रथम वर्ष कला, वाणिज्य व विज्ञान वर्गात प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांना योग्यता पात्रता फॉर्म रु. ५०/- व विद्यापीठाची फी भरणे आवश्यक आहे. या सोबत उच्च माध्यमिक परीक्षेच्या गुणपत्रिकेची मूळ प्रत प्रत्येकी दोन झेरॉक्स प्रती प्रवेश घेतेवेळी उपलब्ध करणे गरजेचे आहे. पात्रता फॉर्म न भरल्यास प्रवेश आपोआप रद्द होतो.
- ७) प्रथम वर्ष कला, वाणिज्य व विज्ञान या वर्गात प्रवेश घेतलेल्या प्रत्येक विद्यार्थी अगर विद्यार्थिनीला सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या आरोग्य सेवा योजनेनुसार वैद्यकीय तपासणी करून घेणे आवश्यक आहे. महाविद्यालय या तपासणीची व्यवस्था करते. वैद्यकीय तपासणी न झाल्यास प्रवेश आपोआप रद्द होईल. त्याची जबाबदारी विद्यार्थ्यांवर/विद्यार्थिनींवर राहिल.
- ८) डी.एड. इंग्रजी विषयासह उत्तीर्ण झालेल्या विद्यार्थ्यांनी प्रथम वर्ष कला, वाणिज्य व विज्ञान या वर्गात प्रवेश घेताना पुढील कागदपत्रे सादर करावीत.
अ) डी.एड. इंग्रजी उत्तीर्ण प्रमाणपत्राची मूळ प्रत व तीन छाया प्रती.
ब) मूळ शाळा सोडल्याच्या दाखल्याच्या ३ छाया प्रती व मायगेशन
क) योग्यता प्रमाणपत्र (Eligibility Certificate) फॉर्म फी रु. ५०/- मात्र
- ९) एकदा प्रवेश घेतल्यानंतर महाविद्यालयात शिकत असताना शाळा सोडल्याचा दाखला मिळणार नाही.
- १०) विद्यार्थ्यांचे चार पासपोर्ट साईज फोटो देणे आवश्यक आहे.

विद्यार्थ्यांसाठी सूचना

- १) महाविद्यालयात प्रवेश घेतल्यानंतर प्रत्येक विद्यार्थ्याने आपल्याजवळ स्वतःचे ओळखपत्र बाळगणे अनिवार्य आहे.
- २) महाराष्ट्र शासन पत्रक क्र. संकीर्ण १९९६ (२२६९६) मशि ५ उच्च व तंत्रशिक्षण आणि सेवायोजन विभाग, मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई- ४००३२ दि. ३१/९/१९९६ नुसार महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांची दररोज हजेरी घेतली जाईल व नियमानुसार हजर नसणाऱ्या विद्यार्थ्यांना परीक्षेस बसू दिले जाणार नाही.
- ३) विद्यार्थ्याने नियमितपणे प्रत्येक दिवशी सर्व लेक्चर्स, ट्यूटोरिअल, टेस्ट, प्रॅक्टिकल्सला उपस्थित राहिले पाहिजे. विद्यापीठ नियमानुसार आणि शासन निर्णयानुसार विद्यार्थ्यांची ८०% उपस्थिती सक्तीची आहे. उपस्थिती नसल्यास परीक्षा फॉर्म भरता येणार नाही.
- ४) प्रत्येक विद्यार्थ्याने टेस्ट, प्रॅक्टिकल्स, सेमिनार इ. पूर्ण केले पाहिजेत आणि त्यात समाधानकारक गुण मिळविले पाहिजेत.
- ५) विभागप्रमुख किंवा वर्गशिक्षकांच्या पूर्वपरवानगीशिवाय विद्यार्थ्याने गैरहजर राहू नये.
- ६) विद्यार्थ्याने आपल्या पालकांना आपल्या प्रगतीची माहिती वेळोवेळी देत जावी..
- ७) विद्यार्थ्यांची असमाधानकारक उपस्थिती, प्रगती किंवा गैरवर्तन आढळून आल्यास दंड आकारण्यात येईल.
- ८) चांगली जीवनमूल्ये, आदर्श वर्तन, वक्तृशीरपणा, शिस्तप्रयत्ना आणि अभ्यासातील चांगल्या गुणवत्तेला महाविद्यालयात प्रथम प्राधान्य देण्यात येईल.
- ९) महाविद्यालयातर्फे आयोजित केलेल्या अभ्यासेतर उपक्रमातील सहभाग सर्व विद्यार्थ्यांना अनिवार्य राहिल.
- १०) महाविद्यालयाच्या विविध प्रचलित आचार संहिता व नियमांचे पालन करणे हे विद्यार्थ्यांचे कर्तव्य आहे. नियमांचा भंग केल्यास प्रवेश रद्द करण्यात येईल.
- ११) महाविद्यालयाने ठरवून दिलेल्या स्टॅण्डवरच आपले वाहन लावावे.
- १२) विद्यार्थ्याने महाविद्यालयाचे अथवा परिसरातील इतर शिक्षणसंस्थांचे कोणत्याही प्रकारचे साहित्य, पुस्तके, नियतकालिके, फर्निचर्स व मालमत्तेचे नुकसान करू नये..
- १३) महाविद्यालयाच्या संदर्भातील विविध परिपत्रके, परीक्षा, शिष्यवृत्ती याबाबतची माहिती वेळोवेळी सूचना फलकावर लावण्यात येईल. विद्यार्थ्याने सूचनाफलकावरील माहिती जाणून घेण्याची सवय लावून घ्यावी. नोटीस न वाचल्यामुळे विद्यार्थ्यांचे नुकसान झाल्यास त्यास महाविद्यालय जबाबदार राहणार नाही.
- १४) महाविद्यालयाच्या आवारातील झाडे, झाडांची फळे, फुले इ. तोडण्यास सक्त मनाई आहे.
- १५) महाविद्यालयाचे वर्ग, ग्रंथालय, वसतीगृह, प्रयोगशाळा, भिती, आवार, मैदाने इ. ठिकाणी स्वच्छता राखण्याची जबाबदारी महाविद्यालयाप्रमाणे सर्व विद्यार्थ्यांवर सुद्धा आहे. हा गुन्हा करणाऱ्या विद्यार्थ्यांस

शासन केले जाईल.

- १६) विद्यार्थ्यांने महाविद्यालय किंवा संस्थेच्या नावलौकिकास बाधा येईल असे वर्तन करू नये.
- १७) ज्या विद्यार्थ्यांना तास नसतील अशा विद्यार्थ्यांनी अभ्यासिकेत बसून वेळेचा सदुपयोग करावा.
- १८) सर्व अधिकारी, प्राध्यापक, कार्यालयीन कर्मचारी व प्राचार्यांशी विनयाने वागावे..
- १९) प्राचार्यांच्या किंवा संबंधित विभागप्रमुखांच्या संमतीशिवाय विद्यार्थ्यांने सुचना फलकावर कार्यक्रमांचे फोटो किंवा वृत्तपत्रांतील कात्रणे लावू नये.
- २०) महाविद्यालयाच्या कामकाजाविषयी विविध समारंभाविषयी व इतर कोणतीही माहिती प्राचार्यांच्या पूर्व संमतीशिवाय वर्तमानपत्रात वा अन्यत्र प्रसिद्धीस देऊ नये.
- २१) विद्यापीठ परिपत्रक १०६/१९९८-९९ अन्वये महाविद्यालयाच्या आवारात गुटखा, तंबाखु व धुम्रपानास पूर्णपणे बंदी घालण्यात येत आहे.
- २२) महाविद्यालयाच्या आवारात भ्रमणध्वनी (मोबाईल) वापरण्यास सक्त मनाई आहे. तसे आढळून आल्यास दंडात्मक कारवाई करण्यात येईल.
वरील नियमांचा भंग केल्यास १०० रु. दंड तात्काळ भरावा लागेल.
- २३) कोणत्याही विद्यार्थ्यांने रॅगिंग विरोधी कायद्याचा भंग होईल असे वर्तन करू नये.
तसे निदर्शनास आल्यास किंवा आढळल्यास संबंधीतावर कडक कारवाई करण्यात येईल.
- २४) प्राचार्यांच्या पूर्व संमती शिवाय विद्यार्थ्यांना कोणत्याही प्रकारच्या प्रवासाचे, सहलीचे अथवा कार्यक्रमाचे आयोजन करता येणार नाही. नियमांचा भंग केल्यास संबंधीतांचा प्रवेश रद्द करण्यात येईल.

Statutory Warning

As per orders of the commissioner, food and drug administration, Maharashtra State the purchase and consumption of tobacco known as GUTKH in the college premises is forbidden.

As per the directives of the University Grant Commission.no form of ragging will be permitted in the college or any where on the campus or outside it. Possible punishments for anyone found indulging in ragging in any form, or abetting ragging. could include: action under the indian penal code like fine, cancellation of admission, suspension from attending, classes with holding scholarships / fellowships and other benefits, debarment from appearing in any test/ examination or other evaluation process, with holding results debarment from representing the institution in any sports meet, seminar, conferences, tournament, youth festival etc.

महाविद्यालयातील अभ्यासक्रम

कला शाखा पदवी

प्रथम वर्ष कला (F.Y.B.A.) CBSC - 2019 पॅटर्न :

प्रथम वर्ष कला (F.Y.B.A.) शाखेत प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी SEMISTER - I व SEMISTER - II असतील F.Y.B.A. च्या वर्गासाठी एकूण 36+4 (Group-I: Compulsory Credit) = 40 Credit दोन्ही सेमिस्टर मिळून असतील. तसेच दोन्ही सेमिस्टर साठी विषय नाव, कोड क्रमांक व क्रेडीट खालील प्रमाणे असतील :

SEMISTER : I

Sr.No.	Subject Name	Code	Credit
1)	Compulsory English-I	11001	3
2)	Physical Geography	11201	3
3)	Indian Economics Environment - I	11151	3
4)	Introduction to Indian Constition	11161	3
5)	Early India : Form Prehistory to the Age of Mauryas	11171	3
6)	Marathi Sahitya : Katha Bhashik Koushalya Vikas	11021	3
7)	Physical Education (Group-)(Sem-I)	GR-1	1
OR...			
	Optional English-I	11337	3

SEMISTER: II

Sr.No.	Subject Name	Code	Credit
1)	Compulsory English - II	12001	3
2)	Human Geography	12201	3
3)	Indian Economics Environment - II	12151	3
4)	Introduction to Indian Constitution - II	12161	3
5)	Early India: Post mauryan age to the Rashtrakutas	12171	3
6)	Democracy, Election and Governance	12999	2
7)	Physical Education (Group - I) (Sem-II)	GR-1	1
8)	Marathi Sahitya: kankika Bhashik Koushalya Vikas	12021	3
OR...			
	Optional English-II	12331	3

द्वितीय वर्ष कला (S.Y.B.A.) CBSC - 2019 पॅटर्न :

द्वितीय वर्ष कला (S.Y.B.A.) शाखेत प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी SEMISTER-III व SEMISTER - IV असतील. S.Y.B.A. या वर्गासाठी एकूण दोन्ही सेमिस्टर मिळून 48 Credit असतील. तसेच दोन्ही सेमिस्टर साठी विषय नाव, कोड क्रमांक व क्रेडीट खालील प्रमाणे असतील :

SEMISTER: III

Sr.No.	Subject Name	Code	Credit
1)	अनिवार्य इंग्रजी (Compulsory English)	23001	3
2)	MIL-1 आधुनिक भारतीय भाषा मराठी Marathi Bhashik Sadyanpan Kaushalya	23001	2
3)	AEC Environmental Science	23999	2
4)	Optional Subjects :		
	i) CCIC Bhashik Kaushalya Vikas Ani Adhunik Marathi Sahitya Prakar - Kadambari	23023	3
	ii) CCIC History of the Marthi (1630-1707)	23174	3
	iii) CC2C An Introduction to Political Ideologies	23164	3
	iv) CCIC GG201(A) Environmental Geography-1	23204	3
	v) CCIC Financial System-1	23153	3
	vi) SECI Advanced Study of English Language	23333	3
5)	विशेष विषय (Special Subject) :		
	Group: I Marathi :		
	a) DSE-1A Aadhunik Marathi Sahitya- Prakash vata	23021	3
	b) DSE-2A Sahitya Vichar	23022	3
	c) CCIC Bhashik Koushalya Vikas Ani Adhunik Marathi Sahitya Prakar - Kadambari	23023	3
	d) SEC2A Prakashan Vyavhar ani Sampadan	23025	2
	Group: III English :		
	a) DSE IA Appreciating Drama	23331	3
	b) DSE 2A Appreciating poetry	23332	3
	c) SEC-1 Advance Study of English	23333	3
	d) SEC-2 A Certificate Course in Skill Development (English)	23334	2
	Group: IV Economics :		
	a) DSE - IA Micro Economics - I	23151	3
	b) DSE - 2 A Micro Economics - I	23152	3
	c) CCIC Financial System - I	23153	3
	d) SEC - 2 A Basic Concept of Research Methodology - I	23154	2

Group: V History :			
a) DSE-1A	Medieval India Sultanate Period	23171	3
b) DSE-2A	Glimpses of the modern World - Part - I	23172	3
c) CCIC	History of the Marathas (1630-1707)	23174	3
d) SEC2A	Tourism Management	23178	2
SEMISTER: IV			
Sr.No.	Subject Name	Code	Credit
1)	अनिवार्य इंग्रजी (Compulsory English)	24001	3
2)	MIL-1 आधुनिक भारतीय भाषा मराठी Nav Madhyame Aani Samaj Madhyamasathi Marathi	24011	2
3)	AEC Environmental Science	24999	2
4)	Optional Subjects :		
i)	CC-ID Bhashik Kaushalya Vikas Ani Adhunik Marathi Sahitya Prakar - I	24023	3
ii)	CC-2D History of the Marathas (1707-1818)	24174	3
iii)	CC-2D An Introduction to Political Ideologies	24164	3
iv)	CC-ID GG201(B) Environmental Geography-II	24204	3
v)	CC-ID Financial System-II	24153	3
vi)	SECIB Advanced Study of English Language	24333	3
5)	विशेष स्तर पेपर (Special Subject) :		
Group: I Marathi :			
a)	DSE-2B Madhyayugin Marathi Sahitya : Nivedak Madhyayugin Gadya & Padya	24021	3
b)	DSE-2B Sahitya Samiksha	24022	3
c)	CC-ID Bhashik Koushalya Vikas Ani Adhunik Marathi Sahitya Prakar - I	24023	3
d)	SEC-2B Upyojit Lekhan Kaushalya	24025	2
Group - III English :			
a)	DSE-IB Appreciating Drama	24331	3
b)	DSE-2B Appreciating poetry	24332	3
c)	SEC-1B Advance Study of English Language	24333	3
d)	SEC-2B A Certificate Course in Skill Development (English)	24334	2
Group -IV Economics :			
a)	DSE - 1B Micro Economics - II	24151	3
b)	DSE - 2B A Micro Economics - II	24152	3
c)	CC 1D Financial System - II	24153	3
d)	SEC - 2B Basic Concept of Research Methodology - II	24154	2

Group: V	History :		
a) DSE-1B	Medieval India Sultanate Period	24171	3
b) DSE-2B	Glimpses of the modern World - Part - II	24172	3
c) CC-2D	History of the Marathas (1707-1818)	24174	3
d) SEC2B	Tourism Management	24178	2

सुचना :-

- 1) द्वितीय वर्ष कला (SYBA) या वर्गात प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी अनिवार्य इंग्रजी, MIL - मराठी व AEC (Environmental Science) हे तीनही विषय सर्व विद्यार्थ्यांना अनिवार्य असतील.
- 2) सहा स्पेशल विषयांच्या Group पैकी विद्यार्थ्यांनी आपल्या आवडीच्या विषयांचा कोणताही एक Group निवडावा.
- 3) सहा Optional विषयांपैकी विद्यार्थ्यांनी कोणतेही दोन Optional विषय निवडावेत. परंतु विद्यार्थ्यांनी निवडलेल्या स्पेशल विषयांच्या Group मधील Optional विषयांच्या व्यतिरिक्त वेगळे दोन Optional विषय निवडावेत.
- 4) विद्यार्थ्यांनी SEMISTER - III साठी जो स्पेशल विषयांचा Group तसेच जे दोन Optional विषय निवडलेले असतील तेच विषय SEMISTER - IV साठी अनिवार्य असतील त्यात कोणताही बदल करता येणार नाही.
- 5) द्वितीय वर्ष कला (SYBA) या वर्गातील विद्यार्थ्यांसाठी SEMISTER - III साठी एकूण नऊ विषय तर SEMISTER - IV साठीही एकूण नऊच विषय असतील.

तृतीय वर्ष कला (T.Y.B.A.) CBSC - 2019 पॅटर्न :

तृतीय वर्ष कला (T.Y.B.A.) शाखेत प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी SEMISTER-V व SEMISTER - VI असतील. T.Y.B.A. या वर्गासाठी एकूण दोन्ही सेमिस्टर मिळून 48 Credit असतील. तसेच दोन्ही सेमिस्टर साठी विषय नाव, कोड क्रमांक व क्रेडीट खालील प्रमाणे असतील :

SEMISTER: V

Sr.No.	Subject Name	Code	Credit
1)	अनिवार्य इंग्रजी (Compulsory English)	35001	3
2)	GE - 2A Generic Elective	35001	2
3)	Optional Subjects :		
	i) CC1E Bhashik Kaushalya Vikas Ani Adhunik Marathi Sahitya Prakar - Pravasvarnan	35023	3
	ii) CC1E Indian National Movement (1885-1947)	35174	3
	iii) SEC1C Enhancing Employability Skills	35333	3
	iv) CC-1E Local Self Government in Maharashtra Movement	35164	3
	v) CC1E Indian Economics Development - I	35153	3
	vi) CC-1E GG310(A) Geography of Disaster Management - I	35204	3
4)	विशेष विषय (Special Subject)		
	Group - I Marathi		
	a) DSE-1C Madhyayugin Marathi Vangamayacha Sthul Itihas : Prarambh te 1818	35021	4
	b) DSE-2C Varnanatmak Bhasha Vidnyan (Bhag - I)	35022	4
	c) CC1E Bhashik Koushalya Vikas Ani Adhunik Marathi Sahitya Prakar - Pravasvarnan	35023	3
	d) SEC-2C Karyakram Sanyojanatil Bhashik Kaushalye Bhag-I	35025	2
	Group - II English		
	a) DSE-1C Appreciating Novel	35331	4
	b) DSE-2C Introduction to Literary Criticism	35332	4
	c) SEC-1C Enhancing Employability Skills	35333	3
	d) SEC-2C Mastering Life Skills and Life Values	35334	2
	Group - III History :		
	a) DSE-1C Introduction to Histeriography	35171	4
	b) DSE-2C Maharashtra in the 19th Century 24172	35173	4
	c) CC-1E Indian National Moment (1885-1947)	35174	3
	d) SEC-2C Research Paper Writing	15177	2
	Group - IV Economics :		
	a) DSE-1C International Economics - I	35151	4
	b) DSE-2C Public Finance - I	35152	4
	c) CC 1E Indian Economic Development - I	35153	3
	d) SEC-2B Skill Enhancement Course (Business Management-I)	35154	2

वाणिज्य शाखा पदवी

प्रथम वर्ष वाणिज्य (F.Y.B.Com.) CBSC - 2019 पॅटर्न :

प्रथम वर्ष वाणिज्य (F.Y.B.Com.) शाखेत प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी SEMISTER-I व SEMISTER - II असेल. दोन्ही सेमिस्टर करिता खालीलप्रमाणे विषय, विषय कोड क्रमांक व क्रेडीट असतील. F.Y.B.Com. साठी Semister - I साठी 48 क्रेडीट तर Semister - II साठी 23+4 (Group-I & II Compulsory Credit) क्रेडीट असतील :

SEMISTER - I			
Sr.No.	Subject Name	Code	Credit
1)	Compulsory English-I	111	3
2)	Financial Accounting - I	112	3+1=4
3)	Business Economics - I	113	3
4)	Computer Concept & Application	114A	3
5)	Banking and Finance - I	115B	3
6)	Consumer protection & Business Ethics - I	116C	3
7)	Marathi - I	117B	3
8)	Value Education (Value Added Course)	VA05	1
9)	Physical Education (Group - I) (Semister - I)	GR - 1	1
SEMISTER - II			
Sr.No.	Subject Name	Code	Credit
1)	Compulsory English - II	121	3
2)	Financial Accounting - II	122	3+1=4
3)	Business Economics - II	123	3
4)	CCA Computer Concept & Application - II	124A	3
5)	Banking and Finance - I	125B	3
6)	C.P & B.E. Consumer Protection & Business Ethics - II	126C	3
7)	Marathi - II	127B	3
8)	Intellectual Property Rights Laws (Value Added Course)	VA4	1
9)	Democracy Election & Governance	1299	2
10)	Physical Education (Group - I, Semister - II)	GR - 1	1

सूचना :-

- 1) प्रथम वर्ष वाणिज्य (F.Y.B.Com.) या वर्गातील विद्यार्थ्यांसाठी Semister-I करिता Add On Course Value Education तर Semister - II साठी Intellectual Property Right Laws हा प्रत्येकी एका क्रेडीटसाठी असेल.
- 2) प्रथम वर्ष वाणिज्य (F.Y.B.Com.) या वर्गातील विद्यार्थ्यांसाठी Semister-I व II करिता शारिरीक शिक्षण हा विषय प्रत्येक सेमिस्टरसाठी एक क्रेडीटसाठी अनिवार्य असेल तसेच Democracy Election and Governance हा विषय दोन क्रेडीटसाठी असेल.
- 3) प्रथम वर्ष वाणिज्य (F.Y.B.Com.) या वर्गातील विद्यार्थ्यांसाठी Semister-I साठी नऊ विषय अनिवार्य असतील तर Semister-II साठी एकूण दहा विषय असतील.

SEMISTER: V				
Sr.No.	Subject Name	Code	Credit	
4)	विशेष विषय (Special Subject)			
	Group - II Economics			
	a) DSE - 2D International Economics - II	36151		4
	b) DSE - 2D Public Finance - II	36152		4
	c) CC - 1F Indian Economic Development - II	36153		3
	d) SEC - 2C Skill Enhancement Course (Business Management - I) SEC-3A	36154		2
	Group - VI History			
	a) DSE-3C Applied History	36171		4
	b) DSE-4D Maharashtra in the 20th Century	----		4
	c) CC-2D Indian After Independence (1947-1991)	36174		3
	d) SEC2D Archaeology	36178		2

Savitribai Phule Pune University
Faculty of Arts & Management (Arts)
Revised Credit Allocation for B.A. Course (CGPA and Non CGPA)

1. Mandatory Credit Courses for award of B.A. Degree :

In addition to the compulsory credits of 132, the student has to earn additional 8 credits from following groups by taking/participating/conducting respective activities.

Courses in Group I are Compulsory,

The student can earn maximum 04 credits from an individual group from Group 2 to Group 9

These extra credits will not be considered for GPA calculationm however these are mandatory for the completion and award of B.A. Degree.

- Group I :** 1) Physical Education (at F.Y.B.A. Sem. I) - 01 Credit
 Physical Education (at F.Y.B.A. Sem. II) - 01 Credit
 2) Democracy, Election and Governance (at F.Y.B.A. Sem. II)-Credit
 (Note : Group I is compulsory for all the students as stated above)
- Group II :** Sport representation at College level - 01 Credit
 Sport representation at University/State level - 02 Credit
- Group III:** National Social Services Scheme (Participation in Camp) - 01 Credit

वाणिज्य शाखा पदवी

प्रथम वर्ष वाणिज्य (F.Y.B.Com.) CBSC - 2019 पॅटर्न :

प्रथम वर्ष वाणिज्य (F.Y.B.Com.) शाखेत प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी SEMISTER-I व SEMISTER - II असेल. दोन्ही सेमिस्टर करिता खालीलप्रमाणे विषय, विषय कोड क्रमांक व क्रेडीट असतील. F.Y.B.Com. साठी Semister - I साठी 48 क्रेडीट तर Semister - II साठी 23+4 (Group-I & II Compulsory Credit) क्रेडीट असतील :

SEMISTER - I			
Sr.No.	Subject Name	Code	Credit
1)	Compulsory English-I	111	3
2)	Financial Accounting - I	112	3+1=4
3)	Business Economics - I	113	3
4)	Computer Concept & Application	114A	3
5)	Banking and Finance - I	115B	3
6)	Consumer protection & Business Ethics - I	116C	3
7)	Marathi - I	117B	3
8)	Value Education (Value Added Course)	VA05	1
9)	Physical Education (Group - I) (Semister - I)	GR - 1	1
SEMISTER - II			
Sr.No.	Subject Name	Code	Credit
1)	Compulsory English - II	121	3
2)	Financial Accounting - II	122	3+1=4
3)	Business Economics - II	123	3
4)	CCA Computer Concept & Application - II	124A	3
5)	Banking and Finance - I	125B	3
6)	C.P & B.E. Consumer Protection & Business Ethics - II	126C	3
7)	Marathi - II	127B	3
8)	Intellectual Property Rights Laws (Value Added Course)	VA4	1
9)	Democracy Election & Governance	1299	2
10)	Physical Education (Group - I, Semister - II)	GR - 1	1

सूचना :-

- 1) प्रथम वर्ष वाणिज्य (F.Y.B.Com.) या वर्गातील विद्यार्थ्यांसाठी Semister-I करिता Add On Course Value Education तर Semister - II साठी Intellectual Property Right Laws हा प्रत्येकी एका क्रेडीटसाठी असेल.
- 2) प्रथम वर्ष वाणिज्य (F.Y.B.Com.) या वर्गातील विद्यार्थ्यांसाठी Semister-I व II करिता शारिरीक शिक्षण हा विषय प्रत्येक सेमिस्टरसाठी एक क्रेडीटसाठी अनिवार्य असेल तसेच Democracy Election and Governance हा विषय दोन क्रेडीटसाठी असेल.
- 3) प्रथम वर्ष वाणिज्य (F.Y.B.Com.) या वर्गातील विद्यार्थ्यांसाठी Semister-I साठी नऊ विषय अनिवार्य असतील तर Semister-II साठी एकूण दहा विषय असतील.

वाणिज्य शाखा पदवी

SAVITRIBAI PHULE PUNE UNIVERSITY, PUNE
 FACULTY OF COMMERCE & MANAGEMENT (COMMERCE)
 Structure and Subject Codes for F.Y. B.Com Sem-I as per NEP-2020
 w.e.f. Academic Year: 2024-2025
 B.Com Degree Program Credit Distribution Structure for Three / Four Year Honours /
 Honours with Research with Multiple Entry and Exit Options
 (GR Dated 20.04.2023 and Changes Pursuant to Letter Dated 13.03.2024 of Higher &
 Technical Education Department, Government of Maharashtra)

SEMESTER - I

Sr. No.	Verticals	Credits	Name of the Subject	Name of the Board of Studies
			Three Subjects Options (Total 12 Credits)	
1	Subjects - I (DSC - I)		Students should select any one subject from the Subject-I (4 Credits)	
		4	Financial Accounting-I	Accountancy
		4	Basics of Cost and Management Accounting and Material Accounting-I	Cost & Works Accounting
		4	Modern Office Management-I	Business Administration
		4	Fundamentals of Marketing-I	Marketing
		4	Business Environment and Entrepreneurship-I	Business Practices
		4	Fundamentals of Banking-I	Banking, Finance & Insurance
		4	Indian Legal System and Legal Method-I	Business Laws
		4	Statistical Decision Analysis-I	Statistics & Computer Applications
2	Subjects - I (DSC - I)		Students should select any one subject from the Subject-II other than subject selected from Subject-I (4 Credits)	
		4	Financial Accounting-I	Accountancy
		4	Basics of Cost and Management Accounting and Material Accounting-I	Cost & Works Accounting
		4	Modern Office Management-I	Business Administration
		4	Fundamentals of Marketing-I	Marketing
		4	Business Environment and Entrepreneurship-I	Business Practices
		4	Fundamentals of Banking-I	Banking, Finance & Insurance
		4	Indian Legal System and Legal Method-I	Business Laws
		4	Statistical Decision Analysis-I	Statistics & Computer Applications
3	Subjects - I (DSC - I)		This subject is Compulsory for all students and will be continued as Minor Subject from Semester-III and onwards (4 Credits)	
		4	Introduction to Behavioural Economics	Business Economics
4	OE		Generic OR Open Elective Subjects (OE) (2 Credits)	
		2	Business Mathematics-I OR	Statistics & Computer Applications
		2	Fundamentals of Computer-I OR	Statistics & Computer Applications
		2	Commercial Geography-I	Geography
			Vocational and Skill Enhancement Courses (VSEC) (2 Credits)	
5	SEC	2	2 Business Accounting-I (Compulsory)	Accountancy
			Ability Enhancement Courses (AEC), Indian Knowledge System (IKS) and Value Education Courses (VEC) (6 Credits)	
6	AEC	2	English-I	English
7	VEC	2	Environmental Science	Environmental Science
8	IKS	2	SPPU Basket	SPPU (Generic)
		22	Total Credits of Sem-I	

वाणिज्य शाखा पदवी

SEMESTER - II				
Sr. No.	Verticals	Credits	Name of the Subject	Name of the Board of Studies
Three Subjects Options (Total 12 Credits)				
1	Subjects - I (DSC - IV)	Students should select any one subject from the Subject-I (4 Credits)		
		4	Financial Accounting-I	Accountancy
		4	Inventory, Labour and Overhead Accounting-II	Cost & Works Accounting
		4	Principles and Functions of Management-II	Business Administration
		4	Fundamentals of Marketing-II	Marketing
		4	History, Principles and Practices of Co-Operation-II	Business Practices
		4	Fundamentals of Insurance-II	Banking, Finance & Insurance
		4	Start-up and Entrepreneurship Law-II	Business Laws
		4	Probability Theory-II	Statistics & Computer Applications
2	Subjects - II (DSC - V)	Students should select any one subject from the Subject-II other than subject selected from Subject-I (4 Credits)		
		4	Financial Accounting-II	Accountancy
		4	Inventory, Labour and Overhead Accounting-II	Cost & Works Accounting
		4	Principles and Functions of Management-II	Business Administration
		4	Fundamentals of Marketing-II	Marketing
		4	History, Principles and Practices of Co-Operation-II	Business Practices
		4	Fundamentals of Insurance-II	Banking, Finance & Insurance
		4	Start-up and Entrepreneurship Law-II	Business Laws
		4	Probability Theory-II	Statistics & Computer Applications
3	Subjects - III (DSC - VI)	This subject is Compulsory for all students and will be continued as Minor Subject from Semester-III and onwards		
		4	Market Structure and Welfare Economics (4 Credits)	Business Economics
4	OE	Generic OR Open Elective Subjects (OE) (2 Credits)		
		2	Business Mathematics-II OR	Statistics & Computer Applications
		2	Fundamentals of Computer-II OR	Statistics & Computer Applications
		2	Commercial Geography-II	Geography
5	SEC	Vocational and Skill Enhancement Courses (VSEC) (2 Credits)		
		2	2 Business Accounting-II (Compulsory)	Accountancy
Ability Enhancement Courses (AEC), Indian Knowledge System (IKS) and Value Education Courses (VEC) (6 Credits)				
6	AEC		English - II	English
7	VEC		Constitutional Values, Fundamental Duties and Political System in India	Business Laws
Field Projects/Internship/Apprenticeship/Community Engagement and Service corresponding to the Major (Core) Subject, Co-curricular Courses (CC) and Research Project (2 Credits)				
8	CC	2	Health and Wellness OR	Co-Curricular Department
		2	Yoga Education OR	
		2	Sports and Fitness OR	
		2	Cultural Activities OR	
		2	NSS (National Service Scheme) OR	
		2	NCC (National Cadet Corpse)	
		2	Cultural Activities	
		22	Total Credits of Sem-I	

वाणिज्य शाखा पदवी

SAVITRIBAI PHULE PUNE UNIVERSITY, PUNE
FACULTY OF HUMANITIES
Structure and Subject Codes for F.Y. B. A. Sem-I as per NEP-2020
w.e.f. Academic Year: 2024-2025

B.A Degree Program Credit Distribution Structure for Three / Four Year Honours /
Honours with Research with Multiple Entry and Exit Options
(GR Dated 20.04.2023 and Letter Dated 13.03.2024 of Higher &
Technical Education Department, Government of Maharashtra)

SEMESTER - I

Sr.No.	Verticals	Subject	Credits	Remark / Bus
		Major Mandatory (Total 12 Credits)		
1	Subjects - I (DSC - I)	Students should select any one subject from Group-A (14 Languages)		
		Marathi	4	
		Hindi		
		English		
		Sanskrit		
		Pali		
		Prakrit		
		Urdu		
		Arabic		
		French		
		German		
		Russian		
		Spanish		
		Korean		
	Japanese and Any Other Languages			
		Indian Sign Language (Only for Hearing Impaired Colleges)		
2	Subjects - II (DSC - II) Social Sciences - I	Students should select any one subject from Group-B other than subject selected from Group A and C		
		Political Science	4	
		Economics		
		History		
		Archaeology		
		Anthropology		
		Cultural Studies		
		Music		
		Public Administration		
		Psychology		
		Ancient History		
		Ancient History and Culture		
	History of Civilisation			

Sr.No.	Verticals	Subject	Credits	Remark / Bus
		Students should select any one subject from Group C other than the subject selected from Group A and B		
3	Subjects - III (DSC - III) Social Sciences II	Sociology	4	
		Geography		
		Defence Studies		
		Philosophy		
		Social Work		
		Music		
		Ambedkar Studies		
		Gandhian Thoughts		
		Logic		
		Gender Studies		
Selection of one subject from Group A is mandatory and from Group B and C, the college can opt for any two subjects as per the availability of teachers and workload.				
Generic OR Open Elective Subjects (OE) (2 Credits)				
4	OE		2	
Vocational and Skill Enhancement Courses (VSEC) (2 Credits)				
5	SEC	English Language	2	
Ability Enhancement Courses (AEC), Indian Knowledge System (IKS) and Value Education Courses (VEC) (6 Credits)				
6	AEC	English Language	2	
7	VEC		2	
8	IKS	Generic	2	
Total Credits of Sem-I			22	

Prof. (Dr.) Vijay Khare
Dean - Faculty of Humanities, SPPU

विज्ञान शाखा पदवी

Science Faculty NEP Subject List

Main Groups (Select Any One group)

Sr.No.	Group A (Any 1)	Group B (Any 2)
1	Chemistry	Chemistry
2	Physics	Physics
3		Zoology
4		Botany
5		Mathematics

OE (Select Any One from the given Basket)

Sr.No.	Subject	Sem	Name of Subject
1	Geography	1	
2	History	1	
3	Politics	1	
4	Economics	1	
5	Commerce	1	

DSC (Select Any One from the given Basket)

Sr.No.	Subject	Sem	Name of Subject
1	Geography	1 1	CHE - 101 - T- Fundamentals of Chemistry - I CHE - 102 - P - Chemistry Practical - I
2	History	1 1	PHY - 101 - T - Fundamentals of Physics - I PHY - 102 - P - General Physics Lab - I ZOO - 101 - T - Genetics and Medical Zoology - I
3	Politics	1	ZOO - 102 - P - Practical's in Genetics and Medical - I BOT - 101 - T - Applied Aspects of Plant Sciences
4	Economics		BOT - 102 - P - Practical Based on BOT - 101 - I MTS - 101 - T - Algebra and Calculus - I (2T) MTS - 102-P- Practical Based on MTS - 101 (2P)
5	Commerce		

द्वितीय वर्ष वाणिज्य (S.Y.B.Com.) CBSC - 2019 पॅटर्न :

द्वितीय वर्ष वाणिज्य (F.Y.B.Com.) शाखेत प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी SEMISTER-III व SEMISTER - IV असेल. दोन्ही सेमिस्टर 44 क्रेडीट करिता खालीलप्रमाणे विषय, विषय कोड क्रमांक व क्रेडीट असतील. द्वितीय वर्ष वाणिज्य S.Y.B.Com. वर्गाकरिता Semister - III हे एकूण 22 क्रेडीट तर Semister - IV साठी 22 क्रेडीट तर SEMISTER-IV हे एकूण 22 क्रेडीटचे असेल.

SEMISTER - III

Sr.No.	Subject Name	Code	Credit
1)	Business Communication - I	231	3+1
2)	Corporate Accounting - I	232	3
3)	Business Economics - I (MACRO)	233	3
4)	Business Management - I	234	3
5)	Elements of Company Law - I	235	3
6)	Banking & Finance - I	236H	3+1
7)	AECC - 1 Environmental Awareness	239	2

SEMISTER - IV

Sr.No.	Subject Name	Code	Credit
1)	Business Communication - II	241	3+1
2)	Corporate Accounting - II	242	3
3)	Business Economics - II (MACRO)	243	3
4)	Business Management - II	244	3
5)	Elements of Company Law - II	245	3
6)	Banking & Finance - II	246H	3+1
7)	AECC - 2 Environmental Awareness	249	2

सूचना :-

- 1) द्वितीय वर्ष वाणिज्य (S.Y.B.Com.) या वर्गातील प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी SEMISTER-III साठी सात तर SEMISTER-IV साठी एकूण सात विषय अनिवार्य असतील.
- 2) द्वितीय वर्ष वाणिज्य (S.Y.B.Com.) या वर्गातील सर्व विद्यार्थ्यांसाठी SEMISTER - III व SEMISTER - IV करिता Environment Awareness हा इतर विषयांप्रमाणेच अनिवार्य असेल.

तृतीय वर्ष वाणिज्य (T.Y.B.Com.) CBSC - 2019 पॅटर्न :

तृतीय वर्ष वाणिज्य (T.Y.B.Com.) शाखेत प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी SEMISTER-V व SEMISTER - VI असतील. तृतीय वर्ष वाणिज्य T.Y.B.Com. च्या वर्गासाठी दोन्ही सेमिस्टर मिळून एकूण 42 क्रेडीट असतील. तसेच दोन्ही सेमिस्टरसाठी विषय नाव, कोड क्रमांक खालीलप्रमाणे असतील -

SEMISTER - V

Sr.No.	Subject Name	Code	Credit
1)	Business Regulatory Framwork - I	351	3
2)	Advanced Accounting - I	352	3
3)	Indian & Global Economic Development - I	353	3
4)	Auditing & Taxation - I	354	3+1
5)	Banking - II	355H	3+1
6)	Banking - III	356H	3+1

SEMISTER - IV

Sr.No.	Subject Name	Code	Credit
1)	Business Regulatory Framwork - II	361	3
2)	Advanced Accounting - II	362	3
3)	Indian & Global Economic Development - II	363A	3
4)	Auditing & Taxation - II	364	3+1
5)	Banking - II	365H	3+1
6)	Banking - III	366H	3+1

सुचना:-

- 1) तृतीय वर्ष वाणिज्य (T.Y.B.Com.) या वर्गात प्रवेश घेणाऱ्या सर्व विद्यार्थ्यांसाठी SEMISTER-V साठी सहा विषय तर Semister - VI साठी सहाच विषय अनिवार्य असतील.
- 2) B.Com. (Bachelor of Commerce) ही पदवी मिळविण्यासाठी विद्यार्थ्यांना एकूण 140 Credits मिळविणे अनिवार्य असेल त्यापैकी 132 Credits नियमित विषयांचे आहेत व उर्वरित 8 Credits पैकी शारिरीक शिक्षण (Physical Education) - 2 Credits, Democracy Election and Governace - 2 Credits, F.Y.B.Com. मधून मिळविणे अनिवार्य असतील. तर उर्वरित 4 Credits हे विद्यार्थ्यांना क्रिडा स्पर्धा, सांस्कृतिक स्पर्धा, Study Tours, Industrial Visits, Short Term Course, NSS, Research Paper Presentation इत्यादी उपक्रमांतील सहभागाने मिळवावे लागतील. अधिक माहितीसाठी विद्यार्थ्यांनी F.Y.B.Com., S.Y.B.Com. & T.Y.B.Com. या वर्गाच्या प्रत्येक Semister Credit विभागणी तक्ता पहावा.

Savitribai Phule Pune University
Faculty of Commerce & Management (Commerce)
Revised Credit Allocation for B.Com. Course (CGPA and Non CGPA)

1. SCHEME OF CREDITS (Academic / CGPA) :

Total credits for three years B.Com. Course (2019 pattern) is as follows :-

Sr. No.	Semester No.	No. of Courses	Lecture Hours	Credit per Course	Credit for practical Courses	Add on course Credit (*)	Lectures + Practical + Add on courses = Total Credits
1.	I	7	48	3	1	1	21+1+1 = 23
2.	II	7	48	3	1	1	21+1+1 = 23
3.	III	6	48	3	2	2	18+2+2 = 22
4.	IV	6	48	3	2	2	18+2+2 = 22
5.	V	6	48	3	3 (1 Practical and 2 Intership)	0	18+3 = 21
6.	VI	6	48	3	3 (1 Practical and 2 Intership)	0	18+3 = 21
Total No. of Credits							132

Note : Practical for Special subject 2 and 3 have been replaced by Intership in Semester 5 and 6 Please refer to intership manual for details.

Suggested Add On Courses (*)

Sr.No.	Add on course	Class	Semester	Credit
1.	Value added Course - 1	F.Y.B.Com.	I	1
2.	Value added Course - 1	F.Y.B.Com.	II	1
3.	Environment Awareness	S.Y.B.Com.	III	2
4.	Environment Awareness	S.Y.B.Com.	IV	2
Total :				6

2. SCHEME OF CREDITS (NON-CGPA):

In addition to the compulsory credits of 132, the student has to earn additional 08 credits from the following groups by taking / participating / conducting respective activities. These extra credits will not be considered for CGPA calculation; however, these are mandatory for the completion and award of B.Com. Degree.

- Course in Group 1 and Group 2 are compulsory (02 Credits Each)
- The student has to earn the remaining 04 Credits through participation in the various activities from Group 3 to Group 10
- The student can earn a maximum of 04 credits from each groups : Group 3 to Group 10.
- A student is encouraged to earn a maximum of 04 credits in a year.

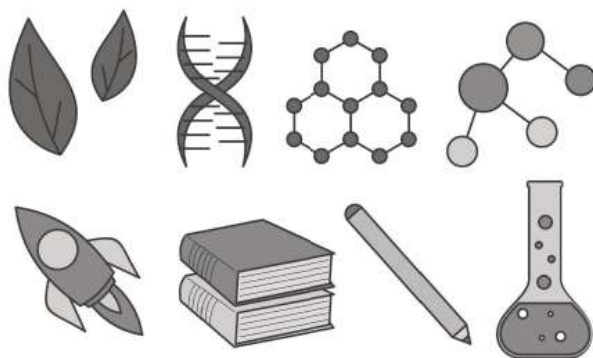
- विज्ञान विभाग -

F.Y.B.Sc. - SEM - I	
SUB.CODE	SUBJECT
11111	MT-111 ALGEBRA [IE]
11112	MT-112 CALCULUS-1 [IE]
11113	MT-113 MATHEMATICS PRACTICAL [IP]
11121	PHY-111 MECHANICS AND PROPERTIES OF MATTER [IE]
11122	PHY-112 PHYSICS PRINCIPLES AND APPLICATIONS [IE]
11123	PHY-113 PHYSICS LABORATORY - IA [IP]
11131	CH-101 PHYSICAL CHEMISTRY [IE]
11132	CH-102 ORGANIC CHEMISTRY [IE]
11133	CH-103 CHEMISTRY PRACTICAL [IP]
11141	BO-111 PLANT LIFE AND UTILIZATION-I [IE]
11142	BO-112 PLANT MORPHOLOGY AND ANATOMY [IE]
11143	BO-113 PRACTICAL BASED ON BO111 AND BO112 [IP]
11151	ZO-111 ANIMAL DIVERSITY - I [IE]
11152	ZO-112 ANIMAL ECOLOGY [IE]
11153	ZO-113 ZOOLOGY PRACTICAL PAPER [IP]
11181	GG-111 INTRODUCTION TO PHYSICAL GEOGRAPHY - I (GEOMORPHOLOGY) [IE]
11182	GG-112 INTRODUCTION TO PHYSICAL GEOGRAPHY - II (GEOGRAPHY OF A) [IE]
11183	GG-113 PRACTICAL IN PHYSICAL GEOGRAPHY [IP]

- विज्ञान विभाग -

F.Y.B.Sc. - SEM - II	
SUB.CODE	SUBJECT
12111	MT-121 ANALYTICAL GEOMETRY [IE]
12112	MT-122 CALCULUS - II [IE]
12113	MT-123 MATHEMATICS PRACTICAL [IP]
12121	PHY-121 HEAT AND THERMODYNAMICS [IE]
12122	PHY-122 ELECTRICITY AND MAGNETISM [IE]
12123	PHY-123 PHYSICS LABORATORY - IB [IP]
12131	CH-201 INORGANIC CHEMISTRY [IE]
12132	CH-202 ANALYTICAL CHEMISTRY [IE]
12133	CH-203 CHEMISTRY PRACTICAL - II [IP]
12141	BO-121 PLANT LIFE AND UTILIZATION-II [IE]
12142	BO-122 PRINCIPLES OF PLANT SCIENCE [IE]
12143	BO-123 PRACTICAL BASED ON BO 121 & BO 122 [IP]
12151	ZO-121 ANIMAL DIVERSITY - II [IE]
12152	ZO-122 CELL BIOLOGY [IE]
12153	ZO-123 ZOOLOGY PRACTICAL PAPER [IP]
12181	GG-121 INTRODUCTION TO HUMAN GEOGRAPHY [IE]
12182	GG-112 POPULATION TO SETTLEMENT GEOGRAPHY [IP]
12183	GG-113 PRACTICALS IN HUMAN GEOGRAPHY [IP]
GR1	G-1 PHYSICAL EDUCATION (GROUP - 1, SEM - II) [G]
12999	DEMOCRACY, ELECTION AND GOVERNANCE [G]

- विज्ञान विभाग -

S.Y.B.Sc. - SEM - III	
SUB.CODE	SUBJECT
23111	MT-231 CALCULUS OF SEVERAL VARIABLES
23112A	MT-232A NUMERICAL METHODS AND ITS APPLICATIONS
23113	MT-233 MATHEMATICS PRACTICAL BASED ON MT-231 & MT-232A [IP]
23121	PHY-231 MATHEMATICAL METHODS IN PHYSICS - I
23122A	PHY-232 (A) ELECTRONICS - I
23123	PHY-233 PHYSICS LABORATORY-2A[IP]
23131	CH-301 PHYSICAL AND ANALYTICAL CHEMISTRY
23132	CH-302 INORGANIC AND ORGANIC CHEMISTRY
23133	CH-303 CHEMISTRY PRACTICAL - III [IP]
23141	BO-231 TAXONOMY OF ANGIOSPERMS & PLANT ECOLOGY
23142	BO-232 PLANT PHYSIOLOGY
23143	BO-233 BOTANY PRACTICAL PAPER[IP]
23151	ZO-231 ANIMAL DIVERSITY III
23152	ZO-232 APPLIED ZOOLOGY - I
23153	ZO-233 ZOOLOGY PRACTICAL PAPER [IP]
23331	AECC-II B LANGUAGE - MARATHI
23361	AECC-I ENVIRONMENTAL AWARENESS

- विज्ञान विभाग -

S.Y.B.Sc. - SEM - IV	
SUB.CODE	SUBJECT
24111	MT-241 LINEAR ALGEBRA
24112A	MT-242A VECTOR CALCULUS
24113	MT-243 MATHEMATICS PRACTICAL BASED ON MT-241 & MT-242 [IP]
24121	PHY-241 OSCILLATIONS, WAVES & SOUND
24122	PHY-242 OPTICS
24123	PHY-243 PHYSICS LABORATORY-2B [IP]
24131	CH-401 PHYSICAL AND ANALYTICAL CHEMISTRY
24132	CH-402 INORGANIC AND ORGANIC CHEMISTRY
24133	CH-403 CHEMISTRY PRACTICAL-IV [IP]
24141	BO-241 PLANT ANATOMY & EMBRYOLOGY
24142	BO-242 PLANT BIOTECHNOLOGY
24143	BO-243 BOTANY PRACTICAL PAPER [IP]
24151	ZO-241 ANIMAL DIVERSITY IV
24152	ZO-242 APPLIED ZOOLOGY II
24153	ZO-243 ZOOLOGY PRACTICAL PAPER [IP]
24331	AECC-IV B LANGUAGE - MARATHI
24361	AECC-I ENVIRONMENTAL AWARENESS

- विज्ञान विभाग -

T.Y.B.Sc. - SEM - V	
SUB.CODE	SUBJECT
35131	CH-501 PHYSICAL CHEMISTRY - I
35132	CH-502 ANALYTICAL CHEMISTRY - I
35133	CH-503 PHYSICAL CHEMISTRY PRACTICAL - I [IP]
35134	CH-504 INORGANIC CHEMISTRY - I
35135	CH-505 INDUSTRIAL CHEMISTRY - I
35136	CH-506 INORGANIC CHEMISTRY PRACTICAL - I
35137	CH-507 ORGANIC CHEMISTRY - I
35138	CH-508 CHEMISTRY OF BIOMOLECULES
35139	CH-509 ORGANIC CHEMISTRY PRACTICAL - I [IP]
351310B	CH-510B POLYMER CHEMISTRY
351311A	CH-511A ENVIRONMENTAL CHEMISTRY

T.Y.B.Sc. - SEM - VI	
SUB.CODE	SUBJECT
36131	CH-601 PHYSICAL CHEMISTRY - II
36132	CH-602 PHYSICAL CHEMISTRY - III
36133	CH-603 PHYSICAL CHEMISTRY PRACTICAL - II [IP]
36134	CH-604 INORGANIC CHEMISTRY - II
36135	CH-605 INORGANIC CHEMISTRY - II
36136	CH-606 INORGANIC CHEMISTRY PRACTICAL - II
36137	CH-607 ORGANIC CHEMISTRY - II
36138	CH-608 ORGANIC CHEMISTRY - III
36139	CH-609 ORGANIC CHEMISTRY PRACTICAL - I [IP]
361310B	CH-610A CHEMISTRY OF SOIL AND AGROCHEMICALS
361311A	CH-611A ANALYTICAL CHEMISTRY - II

Savitribai Phule Pune University

Circular No.9 | of 2023

**Dates of Commencement and Conclusion of the Academic Year 2023-24
for Affiliated Colleges and Institutes.**

It is hereby informed that, the dates of commencement and conclusion of the First and Second term of Courses, under the faculty of **Humanities**, for the academic year 2023-24 shall be as under:

Term - I

Sr. No.	Course, Programme, Year	Commencement	Conclusion	Tentative Commencement Exam	Vacation	
					From	To
1	Arts Mental Moral and Social Sci.	20/06/2023	31/10/2023	01/11/2023	01/11/2023	21/11/2023
2	LL.M. I	21/07/2023	11/11/2023	20/11/2023	02/01/2024	30/01/2024
3	LL.M. II	10/07/2023	30/10/2023	06/11/2023	02/01/2024	30/01/2024
4	LL.B./B.A. LL.B. - II	20/09/2023	11/01/2024	12/01/2024	12/01/2024	01/02/2024
5	LL.B III / B.A. LL.B III	01/09/2023	23/12/2023	02/01/2024	02/01/2024	30/01/2024
6	B.A., LL.B IV / V	10/07/2023	30/10/2023	06/11/2023	02/01/2024	30/01/2024

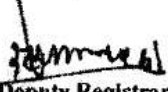
Term - II

Sr. No.	Course, Programme, Year	Commencement	Conclusion	Tentative Commencement Exam	Vacation	
					From	To
1	Arts Mental Moral and Social Sci.	22/11/2023	30/04/2024	02/05/2024	02/05/2024	15/06/2024
2	LL.M. I	01/02/2024	30/05/2024	03/06/2024	31/05/2024	14/07/2024
3	LL.M. II	01/02/2024	30/05/2024	03/06/2024	31/05/2024	14/07/2024
4	LL.B./B.A. LL.B. - II	05/02/2024	30/05/2024	03/06/2024	31/05/2024	14/07/2024
5	LL.B III / B.A. LL.B III	01/02/2024	30/05/2024	03/06/2024	31/05/2024	14/07/2024
6	B.A., LL.B IV / V	01/02/2024	30/05/2024	03/06/2024	31/05/2024	14/07/2024

NOTE :

1. The dates of commencement and conclusion of the all those courses whose admission is made under **Common Entrance Test (CET)** conducted by Government of Maharashtra / Savitribai Phule Pune University will be declared separately.
2. In case, the Head of the college requires to give additional holidays in exceptional circumstances, he/she may do so by compensating the same by keeping the college working on holidays.

Ref No. PGS/ 2456
Date: 30/05/2023

Deputy Registrar
(P.G.Admission)

विद्यार्थी केंद्रीत उपक्रम

भारताला स्वातंत्र्य मिळाल्यानंतर स्वतंत्र भारतातील उच्चशिक्षण व्यवस्था कशी असावी यासाठी भारत सरकारने डॉ. सर्वपल्ली राधाकृष्णन यांच्या अध्यक्षतेखाली आयोग स्थापन केला. या आयोगाने उच्च शिक्षणाचा केंद्रबिंदू असलेल्या तरुणांच्या मनावर मानवी मुल्यांचे संस्कार होतील अशा योजना विद्यापीठांनी कार्यान्वीत केल्या पाहिजेत अशी अपेक्षा व्यक्त केली. या व्यक्त केलेल्या अपेक्षांच्या पतीच्या उद्देशाने सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाशी संलग्न असलेल्या सर्व महाविद्यालय व मान्यता प्राप्त संस्था यांनी विद्यार्थ्यांसाठी विविध प्रकारच्या संस्कारक्षम व कल्याणकारी योजना राबवित आहेत. त्या अनुशंगाने लोकनेते बाळासाहेब थोरात कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय तळेगाव दिघे, ता. संगमनेर, जि.अ.नगर या महाविद्यालयात खालील योजना व उपक्रम राबविले जातात.

विद्यार्थी विकास मंडळ

सामान्य जनांना सज्जन बनवावे, सज्जनांना साधक बनवावे व साधकांना समाजसेवक बनवावे. या भूमिकेतून विधायक कार्यक्रम हाती घेऊन विद्यार्थी कल्याणाच्या उद्दिष्ट पूर्तीला अनुसरून शिक्षणात नैतिक शिक्षणाचा समावेश करण्याच्या उद्देशाने सा. फुले पुणे विद्यापीठ विद्यार्थी कल्याण मंडळाद्वारे खालील योजना / उपक्रम कार्यान्वित करण्यात आल्या आहेत.

- १) कमवा व शिका योजना
- २) विशेष मार्गदर्शन योजना
- ३) निर्भय कन्या अभियान
- ४) विद्यार्थी सुरक्षा विमा योजना
- ५) विद्यापीठ प्रतिनिधी निवडणूक
- ६) विद्यापीठ प्रतिनिधी शिबीर
- ७) आपत्कालीन साहाय्य
- ८) नियतकालिक स्पर्धा
- ९) वार्षिक पारितोषिक वितरण समारंभ

राष्ट्रीय सेवा योजना

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ पुणे व लोकनेते बाळासाहेब थोरात कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय तळेगांव दिघे संयुक्त विद्यमाने महाविद्यालयात रा.से. योजना राबविली जात असून या योजने अंतर्गत विद्यार्थ्यांमध्ये स्वालंबन, समाजसेवा, व्यक्तिमत्त्व विकास, पर्यावरण संरक्षण व संवर्धन इत्यादी गुणांचा विकास होऊन सृजनशील व्यक्ती बनविण्यास सहाय्य होते.

बहिःशाल शिक्षण मंडळ

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ पुणे व लोकनेते बाळासाहेब थोरात कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय तळेगांव दिघे यांच्या संयुक्त विद्यमाने महाविद्यालयात बहिःशाल शिक्षण मंडळ अंतर्गत व्याख्यान मालेचे आयोजन केले जाते. तज्ञ प्राध्यापक व साहित्यिक यांच्या ज्ञानाचा विद्यार्थ्यांना या कार्यक्रमातून उपयोग होतो. व त्यातून विद्यार्थ्यांची गुणवत्ता व सृजनशीलता यात वाढ होते.

सांस्कृतिक मंडळ

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ पुणे व लोकनेते बाळासाहेब थोरात कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय तळेगांव दिघे यांच्या संयुक्त विद्यमाने महाविद्यालयात विद्यार्थ्यांच्या कला गुणांना वाव मिळावा या उद्देशाने सांस्कृतिक मंडळांतर्गत अनेक कार्यक्रम आयोजित केले जातात. यातून विद्यार्थ्यांचा विकास होण्यास मदत होते. थोर महापुरुष जयंती, सांस्कृतिक उत्सव यांचे आयोजन केले जाते.

ग्रंथालय विभाग

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ पुणे व लोकनेते बाळासाहेब थोरात कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय तळेगांव दिघे यांच्या संयुक्त विद्यमाने महाविद्यालयात ग्रंथ हेच गुरु या वचनावर भर देत विद्यार्थ्यांची गरज व आवड लक्षात घेऊन महाविद्यालयाने ग्रंथालय सुसज्ज करण्यावर भर दिला आहे. आज महाविद्यालयात विविध विषयांची ३५०० पुस्तके याप्रमाणे नियतकालिके, संदर्भग्रंथ. महाविद्यालयाने विद्यार्थ्यांना ग्रंथालयात उपलब्ध करून दिले आहे.

वैशिष्ट्ये

- * पदवी व वर्गासाठी स्वतंत्र व प्रशस्त ग्रंथालय
- * विद्यार्थीनींसाठी स्वतंत्र अभ्यासिका
- * शिक्षकांना स्वतंत्र अभ्यासिका
- * अवांतर वाचनासाठी कथा, कादंबऱ्या व इतर साहित्यप्रकारांची ग्रंथ उपलब्ध आहेत
- * ५००० एवढी ग्रंथसंपदा
- * विविध विषयांची ५० नियतकालिके
- * विद्यार्थी व शिक्षकांना स्वतंत्र इंटरनेट सुविधा
- * न्युज पेपर स्टँड, न्यु अरायव्हलसाठी स्वतंत्र शोकेस * ग्रंथालय परिचयपर व्याख्याने
- * हुशार विद्यार्थ्यांसाठी जादा लायब्ररी कार्ड
- * स्वतंत्र नियतकालिक कक्ष
- * प्रसाधनगृह
- * बुकबँक योजना
- * सुसज्य अभ्यासिका
- * विकलांग विद्यार्थ्यांना बसण्याची स्वतंत्र व्यवस्था
- * ग्रंथालयाची माहिती संगणकावर उपलब्ध
- * पिण्यासाठी स्वच्छ पाण्याची सुविधा

क्रीडा विभाग

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ पुणे व लोकनेते बाळासाहेब थोरात कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय तळेगांव दिघे यांच्या संयुक्त विद्यमाने महाविद्यालयात विद्यार्थ्यांच्या गुणांना वाव मिळवून देण्याच्या उद्देशाने क्रीडा विभागाची स्थापना करण्यात आली आहे. या अंतर्गत हिवाळी क्रीडा स्पर्धा व योग शिबीर आयोजन केले जाते. यातून विद्यार्थ्यांच्या शारिरीक व मानसिक क्षमतेत वाढ होते.

विद्यार्थ्यांना दिले जाणारे दाखले

अ.नं.	प्रमाणपत्राचे नांव	आवश्यक कागदपत्रांच्या सत्यप्रत जोडणे	छापील मागणी अर्जावर सही घ्यावी	फी	प्रमाणपत्र मिळण्याचा कालावधी
१)	बोनाफाईड	एल.सी./टी.सी. (झेरॉक्स प्रत)	प्राचार्य	२०/-	एक दिवसानंतर
२)	एल.सी./टी.सी.	मार्कशीट (महत्वाचे) एल.सी./टी.सी. (झेरॉक्स प्रत)	प्राचार्य	सविस्तर नियम संबंधीत विभागात पहावे	सात दिवसानंतर

- छापील मागणी अर्ज संबंधित भागातून घ्यावेत.
- वरील दाखले मिळविण्यासाठी खालील बाबी विचारात घ्याव्यात.
  - * झेरॉक्स प्रती महाविद्यालयाने टेस्टेड केलेल्या जोडाव्यात.
  - * टी.सी.घेण्यासाठी विद्यार्थ्यांनी स्वतःचे ओळखपत्र सोबत आणावे.
  - * बोनाफाईड सर्टिफिकेट घेतांना महाविद्यालयात प्रवेशावेळी जमा केलेल्या मुळ दाखल्याची झेरॉक्स प्रत साक्षांकित करून जोडावी.
  - * महाराष्ट्र शासन व सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ परिपत्रक क्र. PGS ५४२ दि. १७-०२-२०११ नुसार दाखला फी आकारली जाईल.
- महत्वाचे :- प्रवेश घेतांना मुळ दाखला किंवा टी.सी. जमा करण्यापूर्वी त्याच्या काही झेरॉक्स प्रती महाविद्यालयातून साक्षांकित करून घ्याव्यात साक्षांकित केलेली एक प्रत लॅमिनेशन करून कायम स्वरूपी जतन करून ठेवावी. ती प्रत दाखवून गरज असेल तेव्हा इतर प्रती साक्षांकित करून घ्याव्यात.

अंतर्गत तक्रार समिती

Internal Complaints Committee

Sexual Harassment of Women at Workplace
(Prevention, Prohibition and Redressal) Act, 2013

कामाच्या ठिकाणी महिलांचा होणारा लैंगिक छळ
(प्रतिबंध, मनाई व निवारण) कायदा, २०१३

Sexual Harassment Includes any one or more of following
unwelcome acts (Whether directly or by implication) such as :
लैंगिक छळामध्ये खालीलपैकी एक किंवा अनेक अस्वागतार्ह वर्तणूकीचा समोवेश होतो.
(प्रत्यक्ष किंवा अप्रत्यक्ष) जसे की,

Physical contact and advances नकोसा वाटणारा शारीरिक स्पर्श

Demand or request for sexual favours लैंगिक सुखासाठी मागणी किंवा विनंती

Sexually coloured remarks लैंगिक शेरबाजी

Showing pornography अश्लील चित्रे दाखविणे

ny other unwelcome physical, Verbal or non-verbal conduct of sexual nature
कोणत्याही प्रकारची शारीरिक, शाब्दिक, अशाब्दिक अस्वागतार्ह वर्तणूक

Womens Rights (महिलांचे अधिकार)

Work with dignity in a safe environment

सुरक्षित वातावरणात आत्म-सन्मानाने काम करता येणे

Protection from sexual harassment लैंगिक छळापासून संरक्षण

Equal treatment at workplace कामाच्या ठिकाणी समान वागणूक

Anti-Ragging Cell

Ragging in any form is banned at SBVPs Loknete Balasaheb Thorat Arts, Commerce & Science College, Talegaon Dighe it is a punishable offence according to one of the recent guidelines of the Honorable Supreme court of India. SBVPs, Arts, Commerce & Science College has zero-tolerance policy on ragging. The institute will take disciplinary action legal proceedings/expulsion from the institute as per the directives of the supreme court of India if any student / students is/are found guilty inside or outside the premises of the Institute. Action will be taken under section 26(1) (g) of the UGC Act 1956.

The college has an Anti-Ragging cell to look into all matters pertaining to the issue. There are Anti-Ragging squads to ensure that ragging does not take place on the campus should anyone feel necessary or is a victim of ragging can write to the coordinator of the Anti-Ragging cell the college and necessary action will be initiated by the authorities.

The Co-ordinator of the Anti-Ragging Cell is :

Prof. Pansare R.V. (Dept. of History)

(Grievance Redressal Committee)

The College has an active cell for the prevention of Sexual Harassment and Violence on Women on the Campus as per the recommendations of the Supreme Court and the University Grants Commission. The purpose of the cell is to ensure a safe environment on campus where students, teaching and administration staff may feel completely at ease in doing their work. If any one feels it necessary or is a victim of sexual harassment or violence, either physical, verbal or otherwise, he/she should report it, preferably in writing to the Coordinator of the cell.

All investigation of such complaints will be strictly confidential and follow a time bound framework. one need not fear for any victimization. If any one is found guilty of violating the Supreme Court guidelines, they will be punished. The Supreme Court has defined sexual Harassment as :

Physical contact or advances

Demand or request for sexual favor

Sexual by colored jokes or remarks

Display of pornography

Any other physical, verbal or non-verbal behavior with sexual undertone

Co-ordinator of the Cell is :

Prof. Kotkar K.A. (Dept. of Geography)

संकल्प

१. मी माझ्या पालकांचा, गुरुजनांचा आणि वडिलधाऱ्या माणसांचा मान ठेवीन आणि प्रत्येकाशी सौजन्याने वागेन.
२. मी कोणतेही व्यसन करणार नाही.
३. मी तंबाखुजन्य पदार्थांच्या सेवनाविरुद्ध जनसामान्यांमध्ये जाणीव जागृतीचे काम करीन.
४. व्यसनमुक्ती, हुंडाविरोध आदी कार्यात मी माझ्या परीने हातभार लावीन.
५. एडस् जनजागृती, पोलिओ निर्मूलन, अंधश्रद्धा निर्मूलन इ. कामातही मी माझ्या शिक्षणाचा उपयोग करुन हातभार लावीन.
६. मी पर्यावरण शुद्ध व स्वच्छ ठेवण्यासाठी कृतीप्रवण राहीन.
७. मी शाळाबाह्य असणाऱ्या निराधार बांधवांसाठी साक्षरता अभियानाचा कार्यकर्ता म्हणून काम करीन.
८. राष्ट्रीय हितास बाधक ठरणार्या भ्रष्टाचार, ढासळलेली नैतिकमूल्ये याविरुद्ध ठामपणे युवाशक्तीचा वापर करीन.
९. मी राष्ट्रहितासाठी तन-मन-धनाने समर्पित राहीन.
१०. रक्तदान, नेत्रदान, देहदान यांसारख्या महान कार्यात सहभागी होण्याचा संतल्प मी करीत आहे.
११. वर्गामध्ये विद्यार्थ्यांशी तसेच गुरुजन वर्ग, कार्यालयातील सर्व कर्मचारी, मार्गदर्शक सुरक्षारक्षक यांच्याशी सौजन्याने वागेन. कोणतेही गैरवर्तन करणार नाही.
१२. महाविद्यालयातील/परिसरातील मालमत्तेस कोणतीही हानी पोहचविणार नाही.
१३. मला प्रवास करण्याचा योग आल्यास, गर्दीच्या वेळी बस/ट्रेनमध्ये मी वृद्ध, रुग्ण व महिलांना बसण्यासाठी जागा देईन.
१४. मी माझा नेमलेला अभ्यास नियमित करीन.

पालकांसाठी सूचना

- १) महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांच्या पालकांनी माहितीपत्रक वाचणे आवश्यक आहे.
- २) आपल्या पाल्याच्या शैक्षणिक प्रगतीबाबत पालकांनी महाविद्यालयाच्या प्राचार्यांना अगर संबंधित विषयाच्या प्राध्यापकांना समक्ष भेटून माहिती घ्यावी.
- ३) महाविद्यालयातील गैरहजेरी, बेशिस्त वर्तन यांबाबत महाविद्यालयाचे पत्र असल्यास पालकांनी त्याची गंभीर दखल घेऊन प्राचार्यांशी संपर्क साधावा.
- ४) पालकांनी स्वतः फी भरण्याचा प्रयत्न करावा, तसे शक्य न झाल्यास पाल्याने भरलेली फीची माहिती पाल्याकडून वेळोवेळी घेत जावी. महाविद्यालयाकडे अनेक तक्रारी येत असल्याने पालकांनी दिलेल्या पैशाचा योग्य विनियोग होतो किंवा नाही याची खात्री करून घ्यावी.
- ५) आपल्या पाल्यास कोणत्या आर्थिक सवलती अगर शिष्यवृत्ती मिळतात याची चौकशी करून सर्व कागदपत्रांची वेळेवर पूर्तता होते किंवा नाही यात लक्ष घालावे.
- ६) विद्यापीठाच्या व महाराष्ट्र शासनाच्या आदेशानुसार फीमध्ये वेळोवेळी बदल केला जाईल व तो विद्यार्थ्यांना / पालकांना बंधनकारक राहील.. /
- ७) विद्यार्थी / विद्यार्थीनींनी महाविद्यालयाच्या सर्व नियमांचे काटेकोरपणे पालन करणे आवश्यक आहे. नियमबाह्य वर्तणूक, शिस्तीचे उल्लंघन अगर अक्षम्य गुन्हा, महाविद्यालयाच्या नावलौकिकास बाधा आणणारे कृत्य या बाबत विद्यार्थ्यांस/विद्यार्थीनींस शिक्षा करण्याचे अधिकार प्राचार्यांना आहेत.
- ८) महाविद्यालयाच्या प्राचार्यांचा निर्णय अंतिम राहील.
- ९) महाविद्यालयात जाताना पाल्याकडे मोबाईल देऊ नये.

कार्यालयीन कामकाज

सकाळी ९.०० ते दु. १.०० वा. दु. २.३० ते ५.३० वा.
शनिवार कार्यालय स. ९.०० ते १.०० वा. पर्यंत चालू राहिल.
रविवार व सुट्टीच्या दिवशी कार्यालय बंद राहिल

ग्रंथालय कामकाज

सकाळी ८.०० ते दु. १.०० वा., व दु. ३.०० ते ५.०० वा..
रविवार व सुट्टीच्या दिवशी ग्रंथालय बंद राहिल.

* महत्त्वाच्या सूचना *

१. सर्व वर्गासाठी सहामाही परीक्षा (सत्रांत परीक्षा) सक्तीची असून तिचे २० पैकीचे गुण विद्यापीठ परीक्षेस धरले जातात.
२. सहामाही परीक्षा (टर्म एण्ड) दिल्याशिवाय वार्षिक परिक्षेचा फॉर्म भरता येणार नाही.
३. F.Y.B.Com. या वर्गातील विद्यार्थ्यांना मराठी व Financial ccounting या पेपरसाठी प्रत्येकी २० गुणांची प्रात्यक्षिक / तोंडी परीक्षा असेल
४. F.Y.B.Com. वार्षिक परीक्षेसाठी प्रात्यक्षिक विषयांत गुणांचे विभाजन :
६० / २० / २० एकूण १०० तर बाकीच्या विषयांसाठी ८० / २० एकूण १०० गुण असे राहिल.

विज्ञान विद्याशाखा :

५. प्रथम वर्ष विज्ञान वर्गासाठी २० गुणांच्या अंतर्गत परीक्षा व ८० गुणांची वार्षिक परीक्षा घेतली जाते. द्वितीय व तृतीय वर्ष विज्ञान वर्गासाठी सत्र पद्धत असून पहिल्या सत्रात १० गुणांची अंतर्गत व ४० गुणांची विद्यापीठ परीक्षा व दुसऱ्या सत्रातही १० गुणांची अंतर्गत व ४० गुणांची विद्यापीठ परीक्षा घेतली जाते. त्यासंबंधीच्या सूचना वेळोवेळी फलकावर लावल्या जातात. प्रथम वर्ष २० गुण व द्वितीय व तृतीय वर्ष १०- गुणांच्या अंतर्गत परीक्षेस गैरहजर राहिल्यास अंतर्गत परीक्षा परत देता येणार नाही.
६. वार्षिक परीक्षेत उत्तीर्ण होण्यासाठी किमान ४० गुण आवश्यक.
७. प्रात्यक्षिक परीक्षेसाठी व वार्षिक परीक्षेसाठी ४० % गुण आवश्यक.
८. S.Y.B.. / S.Y.B.Com / S.Y.B.Sc. या वर्गातील विद्यार्थ्यांना पर्यावरण जाणीव जागृती या विषयाची परीक्षा अनिवार्य आहे. सदर परीक्षेत उत्तीर्ण झाल्याशिवाय विद्यापीठ परीक्षेचा निकाल दिला जात नाही. अभ्यासक्रमासंदर्भात कार्यालयाशी संपर्क साधावा.
९. F.Y.B.. /F.Y.B.Com/F.Y.B.Sc. या वर्गातील विद्यार्थ्यांना शारिरीक शिक्षण विषय अनिवार्य आहे. सदर परीक्षेत ग्रेड मार्क दिले जातात. सदर परीक्षेत अनुत्तीर्ण अथवा अनुपस्थित राहिल्यास परीक्षेचा निकाल अनुत्तीर्ण राहतो.

विविध शिष्यवृत्तींची माहिती

अ. नं.	सवलतीचे नाव	अटी व पात्रता	लागणारी प्रमुख कागदपत्रे
१.	भारत सरकारची शिष्यवृत्ती (मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांकरिता)	<p>शालांत परीक्षेनंतर अनुसुचित जाती, अनुसुचित जमाती, विमुक्त व भटक्या जमाती व विशेष मागास प्रवर्ग, इतर मागास प्रवर्ग या शासनाने मान्या के लेख्या मागासवर्गीयांना महाविद्यालयीन शिक्षणासाठी पुढील प्रमाणे शिष्यवृत्ती मिळते.</p> <p>१. अनु. जाती/ प्रवर्गातील त्यांच्या आई वडिलांचे उत्पन्न रु. १,००,०००/- पेक्षा कमी आहे. त्यांना शिष्यवृत्ती मिळते व एक लाखापेक्षा जास्त उत्पन्न प्रती. असल्यास बी.सी. फ्री शीप मिळते.</p> <p>२. अनु. जमाती प्रवर्गासाठी उत्पन्न छायांकित प्रत मर्यादा १,०८०००/- आहे. त्यापेक्षा जास्त उत्पन्न असल्यास फ्री शीप मिळेल.</p> <p>३. व्ही.जे./एन.टी/एस.बी.सी./ओ.बी.सी. या प्रवर्गातील ज्या तेथील मंजूर आदेश क्रमांक विद्यार्थ्यांच्या आई वडिलांचे उत्पन्न १०. जिल्हा बदल असल्यास पूर्वीच्या जिल्ह्यातील १,००,०००/- पेक्षा कमी आहे त्यांना मा. समाज कल्याण अधिकारी वर्ग-१ यांचे प्रमाणपत्र शिष्यवृत्ती मिळते व एक लाखापेक्षा ११. राष्ट्रीयकृत बँक खाते पुस्तक सत्यप्रत जास्त उत्पन्न असल्यास बी.सी. फ्री. शीप मिळते.</p>	<p>१. मागील परीक्षा पास झालेल्या गुणपत्रिकांच्या साक्षांकित दोन प्रती.</p> <p>२. इयत्ता १२ वी शाळा सोडल्याच्या दाखल्याच्या साक्षांकित दोन प्रती.</p> <p>३. आई/वडील/पालक नोकरीत असल्यास कार्यालय प्रमुखाचा मागील वर्षातील (१.४.२०१७ ते ३१.३.२०१८) उत्पन्नाचा मूळ दाखला (मूळ पगार + महागाई भत्ता + घरभाडे इ.सह)</p> <p>४. नोकरीत नसल्यास तहसिलदार यांनी दिलेला मुळ उत्पन्न दाखला सन २०१७-१८</p> <p>५. विद्यार्थ्यांचा जातीचा दाखला दोन साक्षांकित प्रती.</p> <p>६. वडील हयात नसल्यास मृत्युच्या दाखल्याची छायांकित प्रत</p> <p>७. आई/वडील विभक्त असल्यास प्रतिज्ञापत्र व इतर पुरावे (कोर्टाचे)</p> <p>८. शैक्षणिक खंड असल्यास गॅप सर्टिफिकेट</p> <p>९. मागील वर्षी ज्या महाविद्यालयात सवलत घेतली.</p> <p>१०. जिल्हा बदल असल्यास पूर्वीच्या जिल्ह्यातील मा.समाज कल्याण अधिकारी वर्ग-१ यांचे प्रमाणपत्र</p> <p>११. राष्ट्रीयकृत बँक खाते पुस्तक सत्यप्रत</p>
२.	बी. सी. फ्री शीप (मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांसाठी)	<p>१. मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना एक वेळ नापास झालेल्यांना फ्री सवलत मिळते.</p> <p>२. उत्पन्न मर्यादा वार्षिक रु. १,००,०००/- च्या पुढे तसेच अनु. जमातीच्या विद्यार्थ्यांना रु. १,०८,०००/- पुढे</p> <p>३. तीन किंवा तीन पेक्षा जास्त अपत्य असल्यास लाभ मिळतो.</p>	वरील प्रमाणे २ प्रती
३.	राज्यसरकारची खुली गुणवत्ता	एच.एस.सी. परीक्षेत किमान ७५% गुण असावेत. या शिष्यवृत्तीचा लाभ तीन वर्षासाठी असतो. उत्पन्न मर्यादा वार्षिक रु. १२,०००/-	<p>१. विहित नमुन्यातील फॉर्म</p> <p>२. गुणपत्रकाच्या २ साक्षांकित छायाप्रती</p> <p>३. उत्पन्न दाखला तहसिलदार यांचे सहीचा</p>

विविध शिष्यवृत्तींची माहिती

अ. नं.	सवलतीचे नाव	अटी व पात्रता	लागणारी प्रमुख कागदपत्रे
४.	राष्ट्रीय गुणवत्ता शिष्यवृत्ती (पदवीपर्यंत)	एच.एस.सी. परीक्षेत किमान ७५% गुण असावेत. या शिष्यवृत्तीचा लाभ तीन वर्षासाठी असतो. उत्पन्न मर्यादा वार्षिक रु. ३५,०००/- च्या आत असावे. अशा विद्यार्थ्यांची एच.एस.सी. बोर्ड निवड करते. त्याप्रमाणे फॉर्म महाविद्यालयात उपलब्ध होतात आणि ज्या महाविद्यालयात एच.एस.सी परीक्षा दिली तेथून फॉर्म घ्यावा.	१. विहित नमुन्यातील फॉर्म २. गुणपत्रकाच्या २ साक्षांकित छायाप्रती ३. उत्पन्न दाखला तहसिलदार यांचे सहीचा
५.	बीडी कामगार शिष्यवृत्ती	ज्या विद्यार्थ्यांचे आई/वडील बीडी कामगार आहेत. अशा विद्यार्थ्यांना फॉर्म भरता येईल. ए.टी.के.टी. असलेल्या विद्यार्थ्यांना फॉर्म भरता येणार नाहीत.	१. फॉर्म परस्पर उपलब्ध करून संबंधीत कार्यालयात मुदतीत जमा करणे. २. गुणपत्रकाच्या २ छायाप्रती साक्षांकित
६.	अपंग शिष्यवृत्ती	ज्या विद्यार्थ्यांस ४० टक्के पेक्षा अधिक । अपंगत्व आलेले असेल त्यांना फॉर्म भरता येईल. उत्पन्न मर्यादा शिथिल करण्यात आली असून उत्पन्न दाखला मा. तहसिलदार यांचे सहीचा असावा.	१. विहित नमुन्यातील फॉर्म २. गुणपत्रकाच्या दोन साक्षांकित छायाप्रती ३. मा. तहसिलदार यांचे सहीचा उत्पन्न दाखला मूळ प्रत व छायाप्रत ४. जिल्हा वैद्यकीय अधिकारी (सिव्हील सर्जन) यांचे कडील दिलेले अपंग प्रमाणपत्र २ साक्षांकित प्रती.
७.	गणित व भौतिकशास्त्र शिष्यवृत्ती	एच.एस.सी. परीक्षेत गणित, भौतिक विषय घेऊन किमान ६० टक्क्यांच्या वर मार्क्स मिळविणाऱ्या विद्यार्थ्यांना फॉर्म भरता येईल.	१. विहित नमुन्यातील फॉर्म २. गुणपत्रकाच्या दोन साक्षांकित छायाप्रती.
८.	क्रांतीज्योती सावित्रीमाता फुले शिष्यवृत्ती योजना मुलींच्या शिक्षणासाठी पुणे विद्यापीठाचा अभिनव उपक्रम	१. आर्थिक दुर्बलता, २. सामाजिक मागासलेपणा ३. ग्रामीण पार्श्वभूमी, ४. शैक्षणिक गुणवत्ता, ५. इतर शिष्यक्रमांद्वारे अर्थसहाय्य, ६. देवदासी, वारांगण आणि एडग्रस्त मातांच्या मुलींना	१. विहित नमुन्यातील फॉर्म २. गुणपत्रकाच्या दोन साक्षांकित छायाप्रती ३. मा. तहसिलदार यांचे सहीचा उत्पन्न दाखला मूळ प्रत व छाया प्रत ४. दोन फोटो

टिप :

- १) महाविद्यालयातील विविध शिष्यवृत्त्यांबाबत महाविद्यालय कार्यालयात माहिती मिळेल.
- २) शिष्यवृत्तीचे परिपत्रक सुचना सेंट्रल नोटीसा बोर्ड वर पहावयास मिळतील. अधिक माहितीसाठी शिष्यवृत्ती विभागात चौकशी करावी.
- ३) शिष्यवृत्तीसाठी ७५ % उपस्थिती, वर्तणुक व प्रगती समाधानकारक असणे आवश्यक आहे. अंतर्गत मूल्यमापन व विभागाचे क्लिअरन्स पूर्ण केल्यानंतर विद्यार्थ्यांस शिष्यवृत्ती प्रदान करण्यात येते.

Academic Calendar of the Year 2023 - 24

June 2023 -	<ul style="list-style-type: none"> ◆ 20th June Commencement of the First Term ◆ Distribution of Admission form and prospectus ◆ Admission process to be followed after the declaration of the exam results ◆ Departments Meeting - Preparation of the class-wise-roll-call 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ 25th Nov. Death Anniversary of Yashwantrao Chavan ◆ 28th Nov. Death Anniversary of Mahatma Phule
July 2023	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Curriculum Planning and talk allotment. ◆ 16th July, Teaching Programme begins. ◆ Enplement of ca----- ◆ Inauguration function of various Associations. 	December 2023
August 2023	<ul style="list-style-type: none"> ◆ 1st August Death Anniversary Day of Lokmanya Tilak ◆ 15th August Independence Day Celebration ◆ 19th August Samajdin Celebration 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ N.S.S. Winter camping programme ◆ 6th Dec. -- Babasaheb Ambedkar 'Mahaparinirvan' Din. ◆ Filling the exam forms for U.G. Classes. ◆ Student Council meeting - staff meeting. ◆ Annual Sports meeting.
September 2023	<ul style="list-style-type: none"> ◆ 5th Sept. Teachers Day Celebration ◆ Formation of Students Council ◆ 24th Sept. N.N.S. Foundation Day ◆ L.M.C. Meeting ◆ Medical check-up and Blood Donation ◆ Staff Academy (5-Lectures Series) 	January 2023
October 2023	<ul style="list-style-type: none"> ◆ 2nd Oct. Mahatma Gandhi Jayanti ◆ Lalbahadur Shastri Jayanti ◆ 15th Reading Motivation Day ◆ 31st Death Anniversary of Indira Gandhi ◆ 25th Nov. Death Anniversary of Yashwantrao Chavan ◆ 28th Nov. Death Anniversary of Mahatma Phule 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ 3rd Jan. Savitribai Phule Jayanti ◆ 11th Jan. Dada Jayanti (Sahakarmaharshi Bhausaheb Thorat) ◆ L.M.C. Meeting ◆ 12th Jan. Swami Vivekanand Jayanti Celebration of Yuva Saptah ◆ 26th Jan. Republic Day Celebration ◆ 30th Jan. Death Anniversary Day of Mahatma Gandhi ◆ Respective Functions of Association
November 2023	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Terminal Examination ◆ 2nd Term Teaching Schedule begins ◆ 14th Nov. Children Day 	February 2023
		<ul style="list-style-type: none"> ◆ Filling the Exam. form for UG Classes. ◆ 10th Feb. Pune University Foundation Day ◆ 19th Feb. Shiv Jayanti Celebration ◆ One Day Seminar ◆ Student's Council Meeting
		March 2023
		<ul style="list-style-type: none"> ◆ The Practical Exam / Orals ◆ 10th years B.A. / B.Com./Annual Exams ◆ L.M.C. Meeting
		April 2023
		<ul style="list-style-type: none"> ◆ IInd and IIIrd years ◆ B.A./B.Com. Exams ◆ 14th April Dr. Babasaheb Ambedkar Jayanti ◆ Staff Academy (A series five Lectures) ◆ Staff Meeting
		May 2023
		<ul style="list-style-type: none"> ◆ 1st May Maharashtra Day Celebration ◆ Summer Vacation begins

Fee Structure - 2023 - 24

Sl.No.	Fees	FYBA	SYBA	TYBA	FYBCOM	SYBCOM	TYBCOM	FYBSC	SYBSC	TYBSC
1	Admission Fee	50	50	50	50	50	50	50	50	50
2	Tuition Fees	8000	8000	8000	9000	9000	9000	6750	6750	6750
3	Library Fee	200	200	200	200	200	200	200	200	200
4	Laboratory Fee	0	0	0	1000	1000	1000	11950	11950	11950
5	Student Cul.Act.Fee	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000
6	Student Aid-Fund	10	10	10	10	10	10	10	10	10
7	Medical Check-up Fee	40	0	0	40	0	0	40	40	0
8	Environment Course Fees	0	220	0	0	220	0	0	0	0
9	Uni.Disaster Fee	20	20	20	20	20	20	20	20	20
10	Uni.Gymkhana Fee	250	250	250	250	250	250	250	250	250
11	Uni.Computerisation Fee	100	100	100	100	100	100	100	100	100
12	Uni.Student safety Insurance	20	20	20	20	20	20	20	20	20
13	Uni.Ashwamedh Pro-reta contri.Fee	26	26	26	26	26	26	26	26	26
14	Corpus Fund Fee	4	4	4	4	4	4	4	4	4
15	Eligibility Fee	350	0	0	350	0	0	350	350	0
16	Eligibility Form Fee	50	0	0	50	0	0	50	50	0
17	Uni.Development Fees	125	125	125	125	125	125	125	125	125
18	Uni.Student Welfare Fee	120	120	120	120	120	120	120	120	120
19	Phy.Education Course Fee	100	0	0	100	0	0	100	100	100
20	NSS Unit Fees	10	10	10	10	10	10	10	10	10
21	Sports Fund (FIT INDIA)	200	200	200	200	200	200	200	200	200
22	Registration Fee	75	75	75	75	75	75	75	75	75
23	College Poor Boys Fund	50	50	50	50	50	50	50	50	50
24	Student Mediclaim	175	175	175	175	175	175	175	175	175
25	Career Katta Fee	365	365	365	365	365	365	365	365	365
	Total Fee Rs.-	11340	11020	10800	13340	13020	12800	22040	22040	21500

विद्यार्थ्याने स्वतःजवळ ठेवायच्या महत्त्वाच्या नोंदी

रोल नं.

विद्यार्थी कायम नोंदणी क्रमांक

१. विद्यार्थ्याचे नाव _____
२. आईचे नाव _____
३. कायमचा पत्ता _____
४. पत्रव्यवहाराचा पत्ता _____
५. संपर्कासाठी दूरध्वनी क्रमांक/मोबाईल क्रमांक _____
६. जन्मतारीख _____
७. जात व प्रवर्ग _____
८. इतर माहिती _____

महाविद्यालयात भरलेल्या फी चा तपशील

अ.नं.	फी चा तपशील दिनांक	पावती क्रमांक	भरलेली रक्कम

* पोहोच पावती *

फॉर्म नंबर

वर्ग :

श्री. /कु. _____ या विद्यार्थी / विद्यार्थिनीकडून प्रवेश

अजोसोबत खालील कागदपत्रे मिळाली.

१) _____ २) _____

३) _____ ४) _____

दिनांक :   /   / २०

लेखनिक सही व नांव

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ अध्यादेश १६३

महाविद्यालयातील एन.एस. / एन.सी.सी. च्या संदर्भात विद्यापीठ अध्यादेश १६३ चा फायदा जे विद्यार्थी घेऊ इच्छितात, अशा सर्व विद्यार्थ्यांना ह्या शैक्षणिक वर्षाचे एन.एस.एस./एन.सी.सी. च्या प्रमाणपत्राची झेरॉक्स प्रत व रू. २०/- व विहित नमुन्यातील अर्ज विद्यापीठ परीक्षा सुरू होण्यापूर्वी परीक्षा विभागात जमा करावेत. परीक्षा सुरू झाल्यानंतर कोणत्याही विद्यार्थ्यांचा अशा फायद्यासाठी प्रचलित नियमानुसार अर्ज स्विकारला जाणार नाही.

मा.उच्च न्यायालयाच्या आदेशानुसार व विद्यापीठ परिषदक संदर्भ क्रमांक, परीक्षा नियंत्रक / २७/२००० दि. २६/५/२००० नुसार विद्यार्थ्यांचे एन.एस.एस. / एन.सी.सी. सर्टिफिकेट चालु शैक्षणिक वर्षाचे असणे अत्यंत आवश्यक आहे. तशी सर्टिफिकेट्स नसतील तर अध्यादेश १६३ च्या ५ गुणांचा फायदा संबंधीत विद्यार्थ्यांना देता येणार नाही.

रॅगिंग संदर्भात सर्वोच्च न्यायालयाचा महत्त्वपूर्ण आदेश

रॅगिंगग्रस्त विद्यार्थी किंवा त्याचे आई-वडील किंवा पालक पोलिसात एफ.आय.आर. (प्राथमिक चौकशी अहवाल) दाखल करू शकतात. संबंधित शैक्षणिक संस्थेने दिरंगाई न करता एफ.आय.आर. दाखल करावा. रॅगिंगशी संबंधित प्रकरणे लवकरात लवकर निकाली काढावी व अशा प्रकरणात कठोरता कठोर शिक्षा असावी.

- प्रवेश रद्द करणाऱ्यांसाठी महत्त्वाचे -

महाविद्यालयात प्रवेश घेऊन रद्द करतांना पुणे विद्यापीठ आदेश क्र. ला PGS/542 Date - 17/2/2011 by V. Chancellor Uni. Admission /967 Dated 08/04/2011 अन्वये ज्या विद्यार्थ्यांनी घेतलेला प्रवेश रद्द करावयाचा आहे त्यांची विद्यापीठ नियमाप्रमाणे खालीलप्रमाणे फी रक्कम कपात केली जाईल. अन्वये ज्या विद्यार्थ्यांनी घेतलेला प्रवेश रद्द करावयाचा आहे त्यांची विद्यापीठ नियमाप्रमाणे खालील प्रमाणे फी रक्कम कपात केली जाईल.

अ.क्र.	कालावधी	कपात करावयाची रक्कम
१)	प्रवेश घेतलेल्या दिवसापासून १० दिवसापर्यंत	एकूण फी च्या २० टक्के फी कपात केली जाईल.
२)	प्रवेश घेतलेल्या दिवसापासून ३० दिवसापर्यंत	एकूण फी च्या ४० टक्के फी कपात केली जाईल.
३)	३० दिवसानंतर	सर्व १०० टक्के फी कपात केली जाईल.

स.ब.वि.प्र. समाजाचे

लोकनेते बाळासाहेब थोरात कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, तळेगांव दिघे

ता. संगमनेर, जि. अहमदनगर - ४२२६११ (महाराष्ट्र)

*"Education should be
imported with a view
the type of society that
we wish to build."*

Dr. Sarvapalli Radhakrishnan

